

MARKTRAPPORT :

DE VLAAMSE ENERGIEMARKT IN 2007

1	DE VLAAMSE ENERGIEMARKT IN CIJFERS	5
1.1	INDELING AFNEMERS	5
1.2	DE TOTALE HOEVEELHEID GELEVERDE ENERGIE IN VLAANDEREN	6
2	LEVERANCIERS	7
2.1	ACTIEVE LEVERANCIERS EN SPREIDING OVER NETWERKEN	7
2.1.1	Elektriciteit	7
2.1.2	Aardgas	8
2.2	BEWEGINGEN OP DE MARKT	10
2.2.1	Fusie Suez - Gaz de France	10
2.3	MARKTAANDELEN VAN LEVERANCIERS	11
2.3.1	Elektriciteit	11
2.3.2	Aardgas	16
2.4	INDEXEN MARKTMACHT	21
2.4.1	Herfindahl-Hirschman index (HHI)	21
2.4.1.1	Concept	21
2.4.1.2	Berekening HHI op basis van marktaandeelen uitgedrukt in percentages en HHIne	21
2.4.2	Concentratie-index (C3)	22
2.4.2.1	Concept	22
2.4.2.2	Berekening C3	22
2.4.3	Conclusie	23
2.5	LEVERANCIERSWISSELS	23
2.5.1	Elektriciteit	23
2.5.2	Aardgas	25
3	NETBEHEERDERS	27
3.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2007	27
3.2	EVOLUTIE STRUCTUUR EN WERKING	28
3.2.1	Werkmaatschappijen	28
3.2.2	Transmissie- en distributienettarieven	28
3.3	RELATIEF BELANG VAN DE NETBEHEERDERS IN TERMEN VAN VERVOERDE HOEVEELHEDEN ENERGIE	29
3.3.1	Elektriciteit	29
3.3.2	Aardgas	30
4	ELEKTRICITEITS- EN AARDGASPRIJZEN	31
4.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2007	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
4.2	EVOLUTIE VAN DE ELEKTRICITEITSPRIJZEN	31
4.2.1	Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	31
4.2.2	Onderdelen van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	33
4.2.3	Prijzen in een goedkoop versus een duur netgebied voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	34
4.2.4	Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein en met een groot verbruik	35
4.2.4.1	Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik	35
4.2.4.2	Huishoudelijke afnemers met een groot verbruik	37
4.3	EVOLUTIE VAN DE AARDGASPRIJZEN	38
4.3.1	Prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik	38
4.3.2	Onderdelen van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik	39

4.3.3	Prijzen in een goedkoop versus een duur netgebied voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.....	41
4.3.4	Prijzen voor huishoudelijke afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik en die verwarmen op aardgas met een groot verbruik.....	41
4.3.4.1	Huishoudelijke afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik	41
4.3.4.2	Huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een groot verbruik	43
4.4	CONCLUSIES	44
5	HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN EN WARMTEKRACHTKOPPELING	46
5.1	EVOLUTIE WETGEVING IN 2007	46
5.2	GROENESTROOMCERTIFICATEN	46
5.2.1	Aantal installaties die groenestroomcertificaten ontvangen	46
5.2.2	Uitgereikte groenestroomcertificaten	48
5.2.3	Handel in groenestroomcertificaten	50
5.2.4	Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2008.....	51
5.3	WARMTEKRACHTKOPPELING.....	52
5.3.1	Aantal installaties die warmtekrachtcertificaten ontvangen	52
5.3.2	Uitgereikte warmtekrachtcertificaten	53
5.3.3	Handel in warmtekrachtcertificaten	54
5.3.4	Inlevering van warmtekrachtcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2008.....	55

INLEIDING

Het rapport dat u in handen houdt, is het tweede marktrapport van de VREG.

Met dit marktrapport willen we een zo volledig mogelijk beeld schetsen van de evoluties op de elektriciteits- en aardgasmarkt in het Vlaamse gewest in de loop van 2007. De VREG verzamelt veel gegevens, vooral bij de distributienetbeheerders en de energieleveranciers actief op de Vlaamse distributienetten, en verwerkt deze. Veel van deze informatie wordt maandelijks op de website gepubliceerd: marktaandelen, dynamiek van de leverancierswissels, verhandelde groenestroom- en warmtekrachtcertificaten, enz. Omdat er nood is aan overzicht, besliste de VREG om jaarlijks twee rapporten te publiceren die al deze informatie bundelen, in een tijdsperspectief plaatst en inzichtelijk maakt. Deze rapporten zijn het marktrapport (in het voorjaar) en de marktmonitor (in het najaar).

Beide rapporten hebben hun eigen invalshoek. Het marktrapport blikt terug op het afgelopen jaar, vandaar dat in 2008 het "Marktrapport 2007" gepubliceerd wordt. Het is een overzichtelijke bundeling van feiten, tendensen en evoluties op de Vlaamse energiemarkt.

De "Marktmonitor 2008" is meer een stand van zaken die we in het najaar van 2008 zullen voorstellen. De marktmonitor schetst een beeld van de houding en de ervaringen van de gezinnen en bedrijven in Vlaanderen. Hoe zij de elektriciteits- en aardgasmarkt ervaren, wordt dan afgezet tegen de feitelijke informatie die de VREG opbouwt.

Aan de hand van dit marktrapport kunt u terugblikken op de energiemarkt in 2007. We vinden een aantal opmerkelijke tendensen in het marktrapport terug. Zo daalt de hoeveelheid via het net geleverde elektriciteit opnieuw. Dit is het resultaat van steeds meer decentrale productie-eenheden, meestal op basis van hernieuwbare energie en/of warmtekrachtkoppeling, waarvan de elektriciteit ter plaatse verbruikt wordt.

Het aantal leveringsvergunningen steeg weer in 2007. Ook het aantal actieve leveranciers nam toe. Dit is gunstig voor het bereiken van meer concurrentie, een voorwaarde voor het goed functioneren van de geliberaliseerde markt. Uit de analyse van de marktmacht blijkt dan weer een zeer hoge concentratiegraad. De markt wordt dus gedomineerd door enkele spelers. Hoewel de indicatoren stabiel blijven of licht verbeteren, lijken we nog ver van een echte concurrentiële markt af te staan.

Dat lijkt ook bevestigd te worden door de marktaandelen, die zeer stabiel geworden zijn. Toch is er in 2007 zowel op de elektriciteits- als de aardgasmarkt een nooit geziene dynamiek op het vlak van leverancierswissels. Dat is verklaarbaar gezien de prijsontwikkelingen in 2007, die vooral voor aardgas spectaculair waren. Na een piek in december 2006, kenden de energieprijzen een (voor aardgas zelfs zeer sterke) daling tot het midden van 2007, om dan een klim te beginnen die eind 2007 het niveau van één jaar eerder nog oversteeg. Wie actief op zoek gaat naar de goedkoopste leverancier, kan nog heel wat besparen tegenover de hoogste prijsniveaus.

Opmerkelijk is het effect van de nieuwe sociale maximumprijzen. Waar de VREG in het verleden moest vaststellen dat er voor veel afnemers gunstigere commerciële aanbiedingen bestonden dan het sociaal tarief, is dit nu niet meer het geval: voor alle afnemers die recht hebben op de sociale maximumprijs, is dat de beste keuze.

Wat de ecologische openbaredienstverplichtingen betreft, is vooral de opkomst van het aantal installaties op zonne-energie spectaculair. Het bereiken van de doelstellingen voor groenestroomcertificaten bevestigt het succes van het gevoerde beleid. Voor warmtekrachtcertificaten is de kloof tussen het quotum en het aantal in te dienen certificaten verder afgenomen in 2007.

We hopen u met het marktrapport 2007 een interessant en verhelderend document aan te bieden dat past in onze ambitie om het kenniscentrum van de Vlaamse energiemarkt te zijn.

Wij werken er hard aan om u als burger, bedrijf, overheid of politieke besluitvormer goed te informeren over de evoluties op deze energiemarkt en hopen u als geïnteresseerde ook te bereiken met actuele informatie via de doelgroepgerichte nieuwsbrief en via onze website.

André Pictoel
Gedelegeerd bestuurder

1 De Vlaamse energiemarkt in cijfers

1.1 Indeling afnemers

Op 31 december 2007 telde Vlaanderen 3.103.470 toegangspunten (EAN's) voor elektriciteit die op het distributienet waren aangesloten. Een toegangspunt is elk onderscheiden afnamepunt waaraan een EAN-nummer werd toegekend. De punten die door Inter-energa aan een exclusieve nachtmeter worden toegekend en die onder een ander EAN-nummer vallen, zijn niet in dit cijfer opgenomen. In theorie kunnen gezinnen een andere leverancier kiezen voor deze exclusief nachtmeter, maar in de praktijk gebeurt dit meestal niet. Ook injectiepunten worden niet in de statistieken meegeteld.

De toegangspunten worden in een aantal categorieën opgedeeld. Enerzijds zijn er de telegelezen afnemers, van wie de meterstanden op afstand worden uitgelezen, AMR (Automatic Meter Reading). Daarnaast zijn er nog de maandelijks gelezen meters of MMR (Monthly Meter Reading) en de jaarlijks gelezen meters. Bij de jaarlijks gelezen meters is er nog een verdere opdeling naar huishoudelijke en niet-huishoudelijke afnemers. Volgens de huidige wetgeving is een huishoudelijke afnemer een afnemer die gedomicilieerd is op een bepaald toegangspunt. Het gaat om een EAN-nummer dat overeenstemt met een adres waarop minstens een natuurlijke persoon gedomicilieerd is. Is er geen natuurlijke persoon gedomicilieerd, dan is er sprake van een professionele afnemer.

Tabel 1: Indeling elektriciteitsafnemers op 31 december 2007 in aantal toegangspunten

CATEGORIE	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	15.268	0,49%
MMR	17.393	0,56%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	2.616.867	84,32%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	453.942	14,63%
TOTAAL	3.103.470	100%

Op 31 december 2007 waren er 1.686.445 toegangspunten (EAN's) aangesloten op de Vlaamse aardgasdistributienetten. Injectiepunten worden niet in de statistieken meegenomen.

Tabel 2: Indeling aardgasafnemers op 31 december 2007 in aantal toegangspunten

CATEGORIE	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	536	0,03%
MMR	8.951	0,53%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	1.482.483	87,91%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	194.475	11,53%
TOTAAL	1.686.445	100%

Zowel bij elektriciteit als bij gas is er een stijgende trend van het aantal toegangspunten merkbaar. Zo kwamen er in 2007 maandelijks gemiddeld 3.115 nieuwe toegangspunten voor elektriciteit en 3.969 nieuwe toegangspunten voor aardgas bij.

1.2 De totale hoeveelheid geleverde energie in Vlaanderen

Tabel 3: Geleverde elektriciteit in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het distributie- en transmissienet

	2004 (MWh)	%	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	39.290.357	79,18%	39.852.531	81,21%	40.115.165	82,08 %	39.891.342	82,47%
Aan afnemers op het transmissienet	10.328.770	20,82%	9.221.003	18,79%	8.758.021	17,92%	8.481.908	17,53%
TOTAAL	49.619.127	100%	49.073.534	100%	48.873.186	100%	48.373.250	100%

In die percentages zijn ook leveringen door zogenaamde zelfbevoorraders inbegrepen: dat zijn energie-intensieve bedrijven die in hun stroomvoorziening voorzien door zelf elektriciteit aan te kopen (via de hubdiensten van Elia, via een energiebeurs zoals Belpex ...). Die elektriciteit wordt vervolgens via het transmissienet geleverd. Het volume van dergelijke stroomvoorziening bedroeg in 2007 1.035.747 MWh of 2,14% van de totale elektriciteitslevering in Vlaanderen en 12,21% van de totale leveringen via het transmissienet in Vlaanderen.

Het valt op dat er sinds 2004 elk jaar minder elektriciteit is geleverd aan afnemers op het transmissienet. Dat komt in de eerste plaats doordat de STEG-centrale van Zandvliet Power midden 2005 in dienst werd genomen. Die centrale levert rechtstreeks (dus niet via het transmissie- of distributienet) elektriciteit aan BASF Antwerpen, een belangrijke stroomverbruiker in de Vlaamse elektriciteitsmarkt die bijgevolg minder elektriciteit van het transmissienet afneemt. Het volume van die rechtstreeks geleverde stroom is niet in de cijfers van Tabel 3 opgenomen.

Tabel 4: Geleverd aardgas in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het distributie- en vervoernet

	2004 (MWh)	%	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	58.074.627	45,96 %	56.778.862	44,86 %	58.051.451	44,84 %	54.624.436	42,66 %
Aan afnemers op het vervoernet ⁽¹⁾	68.285.000	54,04 %	69.786.638	55,14 %	71.409.420	55,16 %	73.435.800	57,34 %
TOTAAL	126.359.627	100 %	126.565.500	100 %	129.460.871	100 %	128.060.236	100 %

(1) Bron: CREG

2 Leveranciers

2.1 Actieve leveranciers en spreiding over netwerken

2.1.1 Elektriciteit

Eind 2007 waren er 20 houders van leveringsvergunningen elektriciteit. Dat zijn er drie meer dan eind 2006. Endesa Energia SAU, Nidera Handelscompagnie en Reibel verkregen een leveringsvergunning in 2007.

Endesa Energia, Nidera Handelscompagnie (vergunningen 2007), Thenergo en Echte Energie België (vergunningen 2006) leverden nog niet aan eindafnemers op het Vlaamse distributienet in de loop van 2007. Reibel startte met een eerste testklant eind 2007.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle elektriciteitsleveranciers die houder zijn van een leveringsvergunning en de verschillende netgebieden waarin ze op 31 december 2007 actief waren.

Tabel 5: Actieve elektriciteitsleveranciers per deelgebied op 31 december 2007 (leveringen aan eindafnemers elektriciteit)

DISTRIBUTIE- NETBEHEERDER	Anode B.V.	Echte Energie België N.V.	Ecopower C.V.B.A.	EDF Belgium	Electrabel N.V.	Electrabel Customer Solutions N.V.	Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	Endesa Energia SAU	Eneco Energie International B.V.	E.ON Belgium N.V.	E.ON Energy Trading A.G.	Essent Belgium N.V.	Lampiris N.V.	Nidera Handelscompagnie B.V.	Nuon Belgium N.V.	Reibel N.V.	SPE N.V.	Thenergo N.V.	Trianel Energie B.V.	Wase Wind C.V.B.A.
AGEM	•	•			•	•		•				•			•		•			
DNB BA					•	•		•				•			•		•			
ELIA ⁽¹⁾	•				•			•	•	•		•			•		•			
GASELWEST	•		•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•		•	
GHA			•	•	•	•		•				•			•		•			
IMEA	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•			•
IMEWO	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•		•	•
INTER-ENERGA			•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•		•	
INTERGEM			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•		•	•
INTERMOSANE			•			•						•	•		•		•			
IVEG	•		•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•			
IVEKA	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•		•	
IVERLEK	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•		•	
PBE	•		•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•			
SIBELGAS			•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•		•	
WVEM			•	•	•	•	•	•	•			•	•		•		•		•	

⁽¹⁾beperkt tot het distributienet dat door Elia wordt beheerd en in Vlaanderen gelegen is

Niet al deze ondernemingen richten zich tot dezelfde doelgroep. Negen leveranciers zijn in de residentiële markt geïnteresseerd. Andere leveranciers mikken eerder op kleine of grotere bedrijven en/of de overheid. Sommige leveranciers beleveren alle segmenten van de markt. Onderstaande tabel geeft aan tot welke doelgroep(en) de vergunde leveranciers zich richten.

Tabel 6: Doelgroepen van de elektriciteitsleveranciers

LEVERANCIER	Huis- houdelijk segment	Zelfstandigen en vrije beroepen	KMO's	Middelgrote en grote bedrijven en KMO's met een groot verbruik	Overheid
Anode B.V.			•	•	
Echte Energie België N.V.			•	•	•
Ecopower C.V.B.A.	•	•	•		•
EDF Belgium			•	•	•
Electrabel N.V.				•	
Electrabel Customer Solutions N.V.	•	•	•	•	•
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	•	•	•		
Endesa Energía Sociedad Anonima unipersonel				•	
Eneco Energie International B.V.			•	•	•
E.ON Belgium N.V.				•	
E.ON Energy Trading N.V.				•	
Essent Belgium N.V.	•	•	•	•	•
Lampiris N.V.	•	•	•		•
Nidera Handelscompagnie B.V.				•	
Nuon Belgium N.V.	•	•	•	•	•
Reibel N.V.	•	•	•		
SPE N.V.	•	•	•	•	•
Thenergo N.V.					
Trianel Energie B.V.			•	•	•
Wase Wind C.V.B.A.	•	•	•	•	
TOTAAL AANTAL LEVERANCIERS	9	9	14	15	10

In alle segmenten zijn voldoende leveranciers aanwezig om een zekere vorm van concurrentie te laten spelen. Bovendien komen er nog steeds nieuwe spelers bij.

Vooraf in het segment van de grootverbruikers neemt de concurrentie toe. Er moet wel opgemerkt worden dat een aantal vergunde leveranciers nog niet actief is op de Vlaamse markt. Daarnaast zijn er ook leveranciers die tot eenzelfde groep behoren (Electrabel-groep en E.ON-groep) en waarbinnen onderling afspraken gemaakt kunnen worden over het te benaderen marktsegment.

2.1.2 Aardgas

Het aantal leveringsvergunningen voor aardgas is over 2007 gestegen van 14 naar 16. Eneco Energie International, E.ON Belgium en Lampiris kregen in de loop van 2007 een vergunning voor de levering van aardgas. In 2007 werd de beslissing van de VREG tot de hernieuwing van een leveringsvergunning voor aardgas aan ENECO Energie Levering op naam van ENECO Energiehandelsbedrijf opgeheven.

Er zijn vijf vergunde leveranciers die nog niet actief waren in 2007.

Onderstaande tabel geeft weer welke aardgasleveranciers op 31 december 2007 (momentopname) in de verschillende distributienetgebieden leverden.

Tabel 7: Actieve aardgasleveranciers per deelgebied op 31 december 2007 (leveringen aan eindafnemers)

AARDGAS-NETBEHEERDER	Distrigas N.V.	Dong Energy Sales B.V.	E.ON Belgium N.V.	E.ON Ruhrgas A.G.	EDF Belgium	Electrabel Customer Solutions N.V.	Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	Eneco Energie International B.V.	Essent Belgium N.V.	Gaz de France	Lampiris N.V.	Nuon Belgium N.V.	RWE Energy Nederland N.V.	SPE N.V.	Thenergo N.V.	Wingas GmbH
GASELWEST	•				•	•	•		•	•	•	•		•		•
IGAO	•					•	•		•	•	•	•		•		
IMEWO	•				•	•	•		•	•	•	•		•		•
INTER-ENERGA	•				•	•	•		•	•	•	•		•		•
INTERGAS NETBEHEER		•														
INTERGEM	•				•	•	•		•	•	•	•		•		•
IVEG	•					•	•		•	•	•	•		•		
IVEKA	•					•	•		•	•	•	•		•		
IVERLEK	•				•	•	•		•	•	•	•		•		
SIBELGAS	•					•	•		•		•	•		•		
WVEM					•	•	•		•		•	•		•		•

Net zoals voor elektriciteit zijn er minder aardgasleveranciers geïnteresseerd in huishoudelijke afnemers dan in een doelgroep waar grotere volumes worden afgenomen. Onderstaande tabel maakt duidelijk welke doelgroepen de leveranciers naar eigen zeggen wensen te beleveren.

Tabel 8: Doelgroepen van de aardgasleveranciers

LEVERANCIER	Huis- houdelijk segment	Zelfstandigen en vrije beroepen	KMO's	Middelgrote en grote bedrijven en KMO's met een groot verbruik	Overheid
Distrigas N.V.				•	
Dong Energy Sales B.V. ⁽¹⁾	(•)	(•)			
E.ON Belgium N.V.					
E.ON Ruhrgas A.G.				•	
EDF Belgium					
Electrabel Customer Solutions N.V.	•	•	•	•	•
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	•	•	•		
Eneco Energie Internationaal B.V.	•		•	•	•
Essent Belgium N.V.		•	•	•	•
Gaz de France				•	
Lampiris N.V.	•	•	•		•
Nuon Belgium N.V.	•	•	•	•	•
RWE Energy Nederland N.V.					
SPE N.V.	•	•	•	•	•
Thenergo N.V.					
Wingas GmbH			•	•	•
TOTAAL AANTAL LEVERANCIERS	6	6	8	9	7

⁽¹⁾Dong Energy Sales wordt niet meegeteld omdat er alleen in de enclave Baarle-Hertog geleverd wordt.

Op de huishoudelijke aardgasmarkt en voor de zelfstandigen en vrije beroepen is het aanbod nog vrij beperkt. Er spelen 6 leveranciers mee, wat wel een verbetering is ten opzichte van vorig jaar toen er 5 leveranciers deze doelgroep kozen. Dong Energy Sales wordt niet meegeteld omdat er alleen in de enclave Baarle-Hertog geleverd wordt.

E.ON Belgium, E.ON Ruhrgas, Eneco Energie International, RWE Energy Nederland en Thenergo waren in 2007 nog niet actief op de Vlaamse aardgasmarkt. Hoewel sommige leveranciers aangeven welke doelgroep ze wensen te beleveren, kunnen eindafnemers nog niet kiezen voor deze leveranciers.

2.2 Bewegingen op de markt

2.2.1 Fusie Suez - Gaz de France

Meer dan zes maanden na de officiële voorstelling van het fusieproject tussen Suez en het staatsgasbedrijf Gaz de France bestaat nog steeds onduidelijkheid over wanneer de operatie afgerond zal zijn.

Electrabel, Electrabel Customer Solutions (ECS), Distrigas, Gaz de France en SPE zijn de op de Vlaamse markt actieve bedrijven die bij die fusie zijn betrokken. Hoewel er momenteel nog onduidelijkheid is over de impact van de fusie op de Vlaamse markt zullen er wel degelijk gevolgen zijn. Distrigas wordt momenteel gecontroleerd door de Franse energiegroep Suez. Maar die werd in het kader van de fusie

met Gaz de France door Europa verplicht om zijn belang van 57% in Distrigas te verkopen. Analooq moet Gaz de France zich van haar belang in SPE ontdoen.

In de Pax Electrica, die werd afgesloten naar aanleiding van de fusieplannen tussen Suez en Gaz de France, is ook overeengekomen dat Electrabel een deel van haar nucleaire capaciteit zal afstaan.

2.3 Marktaandelen van leveranciers

De onderstaande marktaandelen worden zorgvuldig berekend op basis van de gegevens van de netbeheerders. Omdat de gegevens van derden afkomstig zijn, kan de VREG niet voor de juistheid ervan instaan. Het gebruik van de informatie is dan ook voor eigen rekening en risico. De cijfergegevens dienen enkel als indicatie van de werking van de energiemarkt.

2.3.1 Elektriciteit

Tabel 9: Marktaandelen van leveranciers, uitgedrukt in geleverde elektrische energie in het betreffende kalenderjaar aan vrije afnemers op het distributienet

LEVERANCIER	2004	2005	2006	2007	Datum vergunning
Electrabel Customer Solutions N.V.	52,30%	49,68%	49,89%	51,01%	27/05/2002
Electrabel N.V.	23,46%	20,12%	18,73%	19,57%	20/12/2001
SPE N.V.	1,55%	4,70%	19,01%	15,21%	08/03/2006
Nuon Belgium N.V.	3,93%	5,39%	5,89%	5,52%	21/11/2002
E.ON Belgium N.V.	0,74%	1,05%	1,86%	2,34%	22/10/2002
Essent Belgium N.V.	1,32%	2,02%	2,33%	2,17%	03/12/2002
Eneco Energie International B.V.	< 0,01%	0,01%	0,54%	1,46%	19/07/2004
E.ON Energy Trading N.V.	NVT	NVT	0,14%	1,04%	14/03/2006
EDF Belgium N.V.	NVT	0,11%	0,87%	0,81%	31/05/2005
Netbeheerders	0,10%	0,11%	0,48%	0,61%	
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,11%	0,32%	0,12%	0,12%	15/07/2002
Ecopower C.V.B.A.	0,03%	0,10%	0,06%	0,07%	02/04/2002
Trianel Energie B.V.	< 0,01%	0,05%	0,07%	0,04%	04/02/2003
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	< 0,01%	0,01%	08/11/2005
Lampiris N.V.	0,00%	< 0,01%	< 0,01%	0,01%	08/12/2004
Anode B.V.	NVT	NVT	< 0,01%	0,01%	04/10/2005
Thenergo N.V.	NVT	NVT	< 0,01%	< 0,01%	09/05/2006
Echte Energie België N.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	17/01/2006
Endesa Energia Sociedad Anonima unipersonel	NVT	NVT	NVT	0,00%	27/02/2007
Nidera Handelscompagnie B.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	26/09/2007
Reibel N.V.	NVT	NVT	NVT	0,00%	11/09/2007
City Power N.V.	0,34%	0,58%	NVT	NVT	10/06/2003-22/08/2006
Electricité de France (EDF) N.V.	1,15%	1,10%	NVT	NVT	28/01/2002-11/04/2006
Eneco Energiehandelsbedrijf	0,06%	0,05%	NVT	NVT	01/04/2003-25/10/2005
Energo B.V.	0,00%	< 0,01%	NVT	NVT	12/10/2004-09/05/2006
Luminus N.V.	14,91%	14,62%	NVT	NVT	11/03/2002-22/08/2006
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	

Bovenstaande tabel geeft naast de marktaandelen ook de datum van de toekenning, en eventueel de datum van opheffing van de leveringsvergunning voor elektriciteit weer. SPE blijft de tweede belangrijkste leverancier na de Electrabel-groep. Daarna volgen Nuon Belgium, E.ON Belgium en Essent Belgium.

Figuur 1 stelt de marktaandelen van de grootste leveranciers(groepen) grafisch voor. Enkel partijen met een marktaandeel van minimaal 2% worden afzonderlijk vermeld. De andere leveranciers zitten in de groep "Overige". Uit de figuur blijkt dat 70,6% van alle leveringen op naam staat van de Electrabel-groep. In 2004, het eerste jaar van de vrijmaking, bedroeg dit nog bijna 76%.

Figuur 1: Marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen)

Tabel 10 geeft de positie weer van de leveranciers die in hun specifieke wingebed als erfgenamen van de vroegere historische situatie kunnen worden beschouwd. Om die reden werd het marktaandeel van ECS met dat van Electrabel samengeteld hoewel deze laatste geen standaardleverancier is. Het marktaandeel van de leveringen onder de merknaam Luminus kon door de fusie niet meer eenduidig worden bepaald. Noch City Power, noch SPE waren in het verleden standaardleverancier in een of ander netgebied. Daarom wordt het marktaandeel van de SPE-groep in zijn geheel vermeld.

Tabel 10: Marktaandeel 2007 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverde elektrische energie

NETGEBIED(EN) MET ALS STANDAARDLEVERANCIER	EBEM	ECS + Electrabel	SPE + Luminus + City Power	Overige Leveranciers + DNB	TOTAAL
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A. (EBEM)	71,50%	11,70%	1,08%	15,72%	100%
Electrabel Customer Solutions N.V.	0,06%	80,59%	6,53%	12,82%	100%
Luminus N.V.	0,04%	23,72%	55,10%	21,14%	100%

De netgebieden kunnen ingedeeld worden in zuivere netgebieden en gemengde netgebieden. Een gemengde netbeheerder is een netbeheerder waarin een energieproducent of een energieleverancier (in casu Electrabel NV) participeert. Zuivere netbeheerders zijn netbeheerders waarin geen enkele energieleverancier of energieproducent participeert.

Het is duidelijk dat EBEM en Electrabel/ECS in hun wingebed de dominante marktspelers blijven. Het aandeel van de SPE-groep in het gebied van de zuivere netbeheerders neemt af. Het marktaandeel van de standaardleverancier in zuiver gebied ligt dus lager. Ten opzichte van vorig jaar is de toename van het marktaandeel van overige leveranciers in zuiver en in gemengd gebied gelijkaardig. In gemengd (ECS) gebied is er een toename van 10,38% naar 12,82%. In zuiver (Luminus) gebied is er een toename van 20,31% naar 21,14%.

De volgende drie tabellen geven het marktaandeel van de individuele leveranciers weer op basis van het aantal eindafnemers dat ze op 1 januari beleveren. De sterke stijging van het marktaandeel van SPE tussen 1 januari 2006 en 1 januari 2007 is te verklaren door de overname van de contracten van Luminus en City Power.

Tabel 11: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers elektriciteit (toegangspunten)

LEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	75,83%	69,62%	67,76%	67,73%	67,47%
SPE N.V.	0,01%	0,35%	0,47%	20,43%	19,99%
Nuon Belgium N.V.	1,66%	6,96%	7,83%	7,69%	7,57%
Netbeheerder	0,00%	0,72%	1,20%	1,72%	2,34%
Essent Belgium N.V.	0,60%	1,77%	2,27%	1,97%	2,01%
Ecopower C.V.B.A.	0,07%	0,16%	0,21%	0,24%	0,32%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,15%	0,15%	0,16%	0,17%	0,20%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%	0,04%
Eneco Energie International B.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	0,01%	0,02%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	0,01%	0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	< 0,01%	0,01%	0,01%
Electrabel N.V.	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
E.ON Belgium N.V.	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	0,01%	0,01%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%
Trianel Energie B.V.	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%
E.ON Energy Trading N.V.	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	< 0,01%
Reibel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	< 0,01%
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,70%	1,01%	1,47%	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	< 0,01%	< 0,01%	0,00%	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	0,00%	< 0,01%	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	< 0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	20,97%	18,95%	16,61%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Endesa Energía, Nidera Handelscompagnie en Echte Energie België zijn houder van een leveringvergunning, maar hadden geen actieve toegangspunten in 2007. Als gevolg hiervan werden ze niet in de tabel opgenomen. Reibel startte met een eerste testklant (toegangspunt) eind 2007 en werd daarom wel opgenomen.

Tabel 12: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers (toegangspunten)

LEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	75,69%	69,93%	67,56%	66,77%	66,31%
SPE N.V.	0,01%	0,02%	0,01%	20,52%	20,25%
Nuon Belgium N.V.	1,61%	7,26%	8,28%	8,20%	8,14%
Netbeheerder	0,00%	0,86%	1,41%	2,02%	2,59%
Essent Belgium N.V.	0,60%	1,86%	2,36%	2,02%	2,09%
Ecopower C.V.B.A.	0,08%	0,18%	0,24%	0,27%	0,36%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,15%	0,15%	0,16%	0,18%	0,20%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%	0,05%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	0,01%	0,01%
Trianel Energie B.V.	0,00%	0,00%	< 0,01%	0,00%	0,01%
Eneco Energie International B.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%
E.ON Belgium N.V.	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%
Reibel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	< 0,01%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	0,00%	0,00%
E.ON Energy Trading N.V.	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	0,00%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	< 0,01%	0,00%	0,00%
Electrabel N.V.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,76%	1,10%	1,40%	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	0,00%	0,00%	0,00%	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	0,00%	< 0,01%	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	< 0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	21,09%	18,65%	18,57%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Endesa Energía, Nidera Handelscompagnie en Echte Energie België zijn houder van een leveringvergunning, maar hadden geen actieve toegangspunten in 2007. Als gevolg hiervan werden ze niet in de tabel opgenomen. Reibel startte met een eerste testklant (toegangspunt) eind 2007 en werd daarom wel opgenomen.

Wanneer de afnemer door zijn netbeheer wordt beleverd komt dit vaak door wanbetaling of om een andere reden waardoor er geen leveringscontract meer bestaat met een commerciële leverancier. Het marktaandeel van de netbeheerder stijgt tot boven de 2,5% voor huishoudelijke afnemers. De "sociale" leverancier bekleedt daarmee de vierde plaats op de huishoudelijke elektriciteitsmarkt. Dit betekent dat één op veertig huishoudens in Vlaanderen bij de netbeheerder beland is.

Tabel 13: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele elektriciteitsafnemers (toegangspunten)

LEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	76,53%	69,85%	68,85%	73,04%	74,05%
SPE N.V.	0,03%	2,06%	2,97%	19,92%	18,71%
Nuon Belgium N.V.	1,88%	5,43%	5,36%	4,85%	4,41%
Essent Belgium N.V.	0,58%	1,33%	1,78%	1,70%	1,41%
Netbeheerder ⁽¹⁾	0,00%	< 0,01%	0,05%	0,06%	1,04%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,13%	0,14%	0,15%	0,16%	0,19%
Ecopower N.V.	0,03%	0,06%	0,05%	0,05%	0,09%
Eneco Energie International B.V.	NVT	0,00%	0,01%	0,05%	0,03%
Lampiris N.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	0,01%	0,02%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,02%	0,05%	0,02%
Wase Wind C.V.B.A.	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%
E.ON Belgium N.V.	0,01%	0,01%	0,01%	0,04%	< 0,01%
Anode B.V.	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%
Trianel Energie B.V.	< 0,01%	< 0,01%	0,00%	0,00%	< 0,01%
Electrabel N.V.	0,07%	0,06%	0,06%	0,06%	0,00%
E.ON Energy Trading N.V.	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,00%
Reibel N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Thenergo N.V.	NVT	0,00%	< 0,01%	0,00%	0,00%
City Power N.V.	0,38%	0,54%	1,86%	NVT	NVT
Electricité de France N.V. (EDF)	0,01%	0,01%	0,00%	NVT	NVT
Eneco Energiehandelsbedrijf B.V.	< 0,01%	0,01%	NVT	NVT	NVT
Eneco Energie Levering B.V.	< 0,01%	NVT	NVT	NVT	NVT
Luminus N.V.	20,35%	20,49%	18,82%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval die effectieve fysieke ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden die afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd.

Endesa Energía, Nidera Handelscompagnie en Echte Energie België zijn houder van een leveringvergunning, maar hadden geen actieve toegangspunten in 2007. Als gevolg hiervan werden ze niet in de tabel opgenomen. Reibel startte met een eerste testklant (toegangspunt) eind 2007 en werd daarom wel opgenomen.

2.3.2 Aardgas

Tabel 14: Marktaandeelen uitgedrukt in geleverd aardgas in het betreffende kalenderjaar aan vrije afnemers op het distributienet

AARDGASLEVERANCIER	2004	2005	2006	2007	datum vergunning
Electrabel Customer Solutions N.V.	72,37%	67,09%	63,16%	62,93%	22/04/2003
SPE N.V.	< 0,01%	0,02%	14,81%	13,88%	14/04/2004
Distrigas N.V.	4,93%	6,20%	7,63%	9,05%	03/12/2002
Nuon Belgium N.V.	2,93%	5,11%	5,30%	5,66%	04/03/2003
Gaz de France S.A.	5,43%	6,17%	6,26%	3,41%	16/12/2002
Wingas GmbH	0,78%	0,88%	0,71%	2,26%	19/12/2002
Netbeheerders	0,18%	0,65%	0,97%	1,28%	
Essent Belgium N.V.	0,16%	0,88%	1,02%	1,15%	27/01/2004
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,19%	29/11/2005
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	0,01%	0,08%	0,12%	0,15%	17/08/2004
Dong Energy Sales B.V. ⁽¹⁾	0,04%	0,04%	0,03%	0,03%	24/06/2003
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	28/08/2007
ENECO Energie International	NVT	NVT	NVT	NVT	17/04/2007
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	18/09/2007
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	28/01/2003
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	23/08/2005
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	09/05/2007
ALG Négoce S.A.	NVT	< 0,01%	NVT	NVT	10/05/2005-22/08/2006
City Power N.V.	0,18%	0,61%	NVT	NVT	14/04/2004-22/08/2006
Luminus N.V.	12,99%	12,25%	NVT	NVT	16/12/2002-22/08/2006
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	

(1) Op 12 maart 2007 werd de naam Intergas Levering gewijzigd naar Dong Energy Sales BV naar aanleiding van de overname van Intergas door de groep Dong.

Bovenstaande tabel geeft de marktaandeelen van de vergunde aardgasleveranciers weer. Naast de marktaandeelen wordt ook de datum van toekenning en eventueel de datum van opheffing van de leveringsvergunning vermeld.

Figuur 2 geeft de marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers(groepen) grafisch weer. Slechts een aantal leveranciers heeft een marktaandeel van minimaal 2%. Electrabel/Distrigas neemt, net als voor elektriciteit Electrabel/ECS, nog steeds het overgrote deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening.

Figuur 2: Marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen)

De onderstaande tabel geeft de positie weer van de marktspelers die als de erfgenamen van de situatie voor de vrijmaking kunnen worden beschouwd. Net als voor elektriciteit behoudt Electrabel Customer Solutions een dominante marktpositie in haar specifieke wingebied. Het marktaandeel van Luminus in het gebied van de zuivere netbeheerders is moeilijk te reconstrueren omdat Luminus nu binnen de SPE groep valt. Toch kunnen we opmerken dat de SPE groep in zuiver gebied terrein verliest ten opzichte van Electrabel Customer Solutions en Distrigas. Vorig jaar was het marktaandeel nog 59,68% voor de SPE-groep ten opzichte van 11,34% voor ECS en 6,29% voor Distrigas. Het marktaandeel van de overige leveranciers en de aardgasnetbeheerder in zuiver gebied bleef nagenoeg constant ten opzichte van vorig jaar. Dong Energy Sales (het vroegere Intergas Levering) is de standaardleverancier in de enclave Baarle-Hertog. Vooralsnog is het technisch onmogelijk voor de inwoners om naar een andere in Vlaanderen vergunde leverancier over te stappen. Het is wel mogelijk dat een aantal mensen naar een andere Nederlandse leverancier zijn overgestapt. Distrigas beleverde voor de vrijmaking zowel afnemers in zuivere als in gemengde netgebieden.

Tabel 15: Marktaandeel 2007 van de historische leveranciers op het distributienet, ugedrukt in geleverd aardgas

NETGEBIED(EN) MET ALS STANDAARDLEVERANCIER	Dong Energy Sales (Intergas Levering)	Electrabel Customer Solutions	Luminus + SPE + City Power	Distrigas	Overige leveranciers + ANB	TOTAAL
Dong Energy Sales BV (Intergas Levering)	100%	0%	0%	0%	0%	100%
Electrabel Customer Solutions N.V.	0%	71,58%	6,7%	9,18%	12,54%	100%
Luminus N.V.	0%	16,75%	52,41%	8,33%	22,52%	100%

ANB staat voor aardgasnetbeheerder

Tabel 16: Marktaandeel leveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers (toegangspunten)

AARDGASLEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	85,28%	76,61%	73,02%	72,05%	70,96%
SPE N.V.	NVT	< 0,01%	< 0,01%	15,71%	15,98%
Nuon Belgium N.V.	1,56%	7,56%	8,39%	8,17%	8,02%
Netbeheerders ⁽¹⁾	0,00%	0,97%	1,57%	2,27%	2,94%
Essent Belgium N.V.	NVT	1,02%	1,74%	1,53%	1,71%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,08%	0,16%	0,19%	0,29%
Dong Energy Sales B.V.	0,06%	0,05%	0,06%	0,05%	0,06%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,02%
Distrigas N.V.	< 0,01%	< 0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	< 0,01%
Gaz de France S.A.	0,01%	0,01%	0,01%	< 0,01%	< 0,01%
Wingas GmbH	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%
ENECO Energie International	NVT	NVT	NVT	NVT	< 0,01%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	0,01%	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,73%	1,21%	NVT	NVT
Luminus N.V.	13,10%	12,95%	13,83%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval die fysische technische ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden die afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd.

Het relatieve aantal aardgasleveranciers dat door de netbeheerders wordt beleverd ligt hoger dan bij elektriciteit. Bijna één op de dertig gezinnen kwam bij de "sociale leverancier" terecht nadat hun leveringscontract werd opgezegd.

Tabel 17: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke aardgasafnemers

AARDGASLEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	84,96%	76,22%	72,37%	70,94%	70,10%
SPE N.V.	NVT	< 0,01%	< 0,01%	16,05%	16,01%
Nuon Belgium N.V.	1,67%	7,88%	8,81%	8,68%	8,60%
Netbeheerders	0,00%	1,11%	1,76%	2,56%	3,17%
Essent Belgium N.V.	NVT	1,07%	1,75%	1,52%	1,73%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,09%	0,17%	0,20%	0,31%
Dong Energy Sales B.V. ⁽¹⁾	0,07%	0,04%	0,06%	0,05%	0,06%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,03%
Distrigas N.V.	0,00%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,00%	< 0,01%
Gaz de France S.A.	0,00%	0,00%	0,00%	< 0,01%	0,00%
Wingas GmbH	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ENECO Energie International	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	< 0,01%	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,78%	1,20%	NVT	NVT
Luminus N.V.	13,30%	12,80%	13,88%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

(1) De schommelingen zijn volledig te verklaren doordat Dong Energy Sales BV (Intergas Energie) een aantal afnemers van "huishoudelijk" naar "professioneel" of omgekeerd herklasseerde. Het gaat dus niet over een reëel verlies of reële winst van marktaandeel.

Tabel 18: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele aardgasafnemers (toegangspunten)

LEVERANCIER	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Electrabel Customer Solutions N.V.	87,52%	79,34%	78,16%	80,58%	77,32%
SPE N.V.	NVT	0,01%	< 0,01%	13,20%	15,66%
Nuon Belgium N.V.	0,74%	5,29%	5,07%	4,26%	3,85%
Netbeheerders	0,00%	< 0,01%	0,08%	0,07%	1,62%
Essent Belgium N.V.	NVT	0,68%	1,64%	1,64%	1,34%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas B.V.B.A.	NVT	0,04%	0,07%	0,09%	0,19%
Dong Energy Sales B.V. ⁽¹⁾	0,00%	0,15%	0,04%	0,03%	0,01%
Lampiris N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,01%
Distrigas N.V.	0,01%	0,02%	0,06%	0,09%	0,01%
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	0,00%	0,02%	< 0,01%
Gaz de France S.A.	0,06%	0,10%	0,08%	0,02%	0,00%
Wingas GmbH	< 0,01%	< 0,01%	< 0,01%	0,01%	0,00%
ENECO Energiehandelsbedrijf B.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	< 0,01%
E.ON Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
E.ON Ruhrgas A.G.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	0,05%	NVT	NVT
City Power N.V.	NVT	0,38%	1,27%	NVT	NVT
Luminus N.V.	11,67%	13,97%	13,48%	NVT	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

(1) De schommelingen zijn volledig te verklaren doordat Dong Energy Sales BV (Intergas Energie) een aantal afnemers van "huishoudelijk" naar "professioneel" of omgekeerd herklasseerde. Het gaat dus niet over een reëel verlies of reële winst van marktaandeel.

2.4 Indexen marktmacht

2.4.1 Herfindahl-Hirschman index (HHI)

2.4.1.1 Concept

Deze index is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een bedrijfstak. Daarbij slaat de term "concentratiegraad" op het aantal aanbieders van goederen of diensten in een bepaalde bedrijfstak. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders. De formule is als volgt:

$$\text{HHI} = \sum (m_i)^2 \text{ voor } i \text{ gaande van } 1 \text{ tot } n$$

waarbij geldt:

m_i = marktaandeel van aanbieder i (liggend tussen 0 en 1)

n = aantal aanbieders op de markt

Vaak wordt de berekening gemaakt op basis van de marktaandelen die in percentages, dus liggend tussen 0 en 100, worden uitgedrukt. De uitkomst van de berekening ligt dan steeds tussen 0,0001 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één aanbieder met een marktaandeel van 100 %. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine aanbieders.

Interpretatie: hoe hoger de indexwaarde, hoe hoger de aanbiederconcentratie

- ongeconcentreerde markt: $0 \leq \text{HHI} < 1.000$
- gematigd geconcentreerde markt: $1.000 \leq \text{HHI} < 1.800$
- geconcentreerde markt: $\text{HHI} \geq 1.800$

Economisten stellen dat een HHI onder de 1.800 aangewezen is en dat een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.

HHI in number equivalents (HHIne)

Deze index is van de HHI afgeleid. De berekening is als volgt:

$$\text{HHIne} = 1/\text{HHI} = 1/\sum (m_i)^2$$

waarbij de HHI wordt berekend op basis van de marktaandelen die in nominale waarde, dus liggend tussen 0 en 1, worden uitgedrukt. De uitkomst van de HHI ligt in dat geval eveneens tussen 0 en 1.

Als HHI gelijk is aan 0,20 dan is HHIne gelijk aan 5. In dat geval kan de markt worden

getypeerd als een markt bevolkt door 5 gelijkwaardige aanbieders.

Interpretatie: hoe hoger HHIne, hoe minder er sprake is van aanbiederconcentratie.

- ongeconcentreerde markt: meer dan 10 even grote ondernemingen in de markt
- gematigd geconcentreerde markt: 5 tot 10 even grote ondernemingen
- geconcentreerde markt: 5 of minder even grote ondernemingen in de markt

2.4.1.2 Berekening HHI op basis van marktaandelen uitgedrukt in percentages en HHIne

Op basis van marktaandelen in termen van toegangspunten voor Vlaanderen

Voor de berekening van de HHI gaan we van de groepsbenadering uit. Electrabel Customer Solutions, Distrigas en Electrabel worden als 1 leverancier beschouwd, net als E.ON Belgium en E.ON Energy Trading. SPE en Gaz de France worden niet als één groep beschouwd aangezien Gaz de France slechts minderheidsaandeelhouder van de SPE groep is.

Tabel: HHI en HHIne elektriciteit

ELEKTRICITEIT 31/12/2007	HHI	HHIne
AMR	5.108	1,96
MMR	5.381	1,86
Jaargelezen Professioneel	5.861	1,71
Jaargelezen Huishoudelijk	5.080	1,97
TOTALE MARKT	5.190	1,93

Het resultaat in 2007 wijkt niet zoveel af van de waarden die in 2006 werden berekend. Toen bedroeg de HHI voor elektriciteit 5.072 en de HHIne 1,97.

Tabel: HHI en HHIne gas

AARDGAS 31/12/2007	HHI	HHIne
AMR	5.974	1,67
MMR	6.369	1,57
Jaargelezen Professioneel	6.283	1,59
Jaargelezen Huishoudelijk	5.523	1,81
TOTALE MARKT	5.610	1,78

De maximale waarden voor de HHI van 1.800 tot 2.500 worden in Vlaanderen zowel voor elektriciteit als voor aardgas in ruime mate overschreden. Die hoge index is voornamelijk te wijten aan het grote marktaandeel van Electrabel Customer Solutions. We kunnen met andere woorden vaststellen dat de Vlaamse

energiemarkt sterk geconcentreerd is. In feite is de markt te vergelijken met een markt waar slechts 2 gelijkwaardige aanbieders zouden zijn.

De markt van de professionele afnemers is meer geconcentreerd dan de huishoudelijke markt. De aardgasmarkt is sterker geconcentreerd dan de elektriciteitsmarkt. Ook op de aardgasmarkt doet de grootste concentratie zich voor bij het professionele segment. Tegenover vorig jaar is er op de aardgasmarkt geen groot verschil merkbaar. Toen bedroeg de HHI voor de totale markt 5.513 en de HHIne 1,81.

op basis van marktaandeelen in termen van volumes voor Vlaanderen

AARDGAS 2007	HHI	HHIne
TOTALE MARKT	5.425	1,84

ELEKTRICITEIT 2007	HHI	HHIne
TOTALE MARKT	5.262	1,90

De berekende waarden op basis van geleverde volumes wijzen eveneens op een hoge concentratie. Ook in termen van geleverde volumes is de aardgasmarkt sterker geconcentreerd dan die voor elektriciteit.

2.4.2 Concentratie-index (C3)

2.4.2.1 Concept

Deze index geeft aan hoeveel procent de drie ondernemingen met het grootste marktaandeel gezamenlijk binnen één relevante markt innemen. Deze index is minder genuanceerd dan de HHI-index, omdat hij de onderlinge verschillen tussen de grootste leveranciers buiten beschouwing laat. Twee heel verschillende marktsituaties kunnen leiden tot eenzelfde waarde voor de C-index.

Voorbeeld:

Markt A: $73\% + 1\% + 1\% = 75\%$

Markt B: $25\% + 25\% + 25\% = 75\%$

Hoewel markt A veel geconcentreerder is dan markt B, blijkt dat niet uit de berekende C3-index.

2.4.2.2 Berekening C3

Voor de berekening van de C3-index beschouwen we Electrabel Customer Solutions, Distrigas en Electrabel als 1 leverancier, net als E.ON Belgium en E.ON Energy Trading.

Tabel: C3 elektriciteit

ELEKTRICITEIT 31/12/2007	
AMR	91,02%
MMR	95,27%
Jaargelezen Professioneel	97,24%
Jaargelezen Huishoudelijk	96,63%
TOTALE MARKT	96,69%

Tabel: C3 gas

AARDGAS 31/12/2007	
AMR	92,54%
MMR	98,00%
Jaargelezen Professioneel	96,87%
Jaargelezen Huishoudelijk	97,11%
TOTALE MARKT	97,09%

De concentratie-index geeft aan dat het gezamenlijke marktaandeel van de drie ondernemingen met het grootste marktaandeel uitkomt op meer dan 95%. Voor elektriciteit zijn de leveranciers met de grootste marktaandelen Electrabel Customer Solutions + Electrabel, SPE en Nuon. Voor aardgas liggen de percentages iets hoger en zit de absolute meerderheid bij Electrabel Customer Solutions + Distrigas, SPE en Nuon.

op basis van marktaandelen in termen van volumes voor Vlaanderen

	Elektriciteit	Aardgas
2007	91,30%	91,52%

De drie grootste elektriciteitsleveranciers in termen van volume (Electrabel Customer Solutions + Electrabel, SPE en Nuon) leveren samen 91,30% van alle elektriciteit aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen.

Voor aardgas zijn de drie grootste leveranciers in termen van volume ook Electrabel Customer Solutions + Distrigas, SPE en Nuon. Samen leveren ze 91,52% van het totale volume aardgas aan de eindafnemers. Vorig jaar bedroeg dit nog 91,86%.

2.4.3 Conclusie

Zowel op basis van de HHI-index als op basis van de C3-indicator blijkt dat de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkt zeer sterk geconcentreerd is.

Dit is enerzijds te wijten aan het belangrijke marktaandeel van de standaardleveranciers, maar ook aan fusies en participaties tussen de verschillende spelers.

2.5 Leverancierswissels

2.5.1 Elektriciteit

Tabel 19: Leverancierswissels elektriciteit (%)

	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	18,83%	53,27%	71,31%	77,60%	80,68%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:					
- Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	81,27%	44,46%	25,48%	17,89%	14,89%
- Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	18,73%	54,69%	73,11%	80,09%	82,52%
- Aantal dat door de netbeheerder wordt beleverd	0,00%	0,86%	1,41%	2,02%	2,59%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten					
- Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	80,68%	54,03%	38,58%	36,14%	28,28%
- Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	19,32%	45,98%	61,36%	63,80%	70,75%
- Aantal dat door de netbeheerder wordt beleverd	0,00%	0,00%	0,06%	0,06%	0,98%
Aantal toegangspunten dat voor een 'groen' contract opteerde, waarbij het % elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen minstens 80 % bedraagt.		1,08%	0,89%	1,50%	1,96%

Tabel 20: Maandelijks indicator marktdynamiek elektriciteit

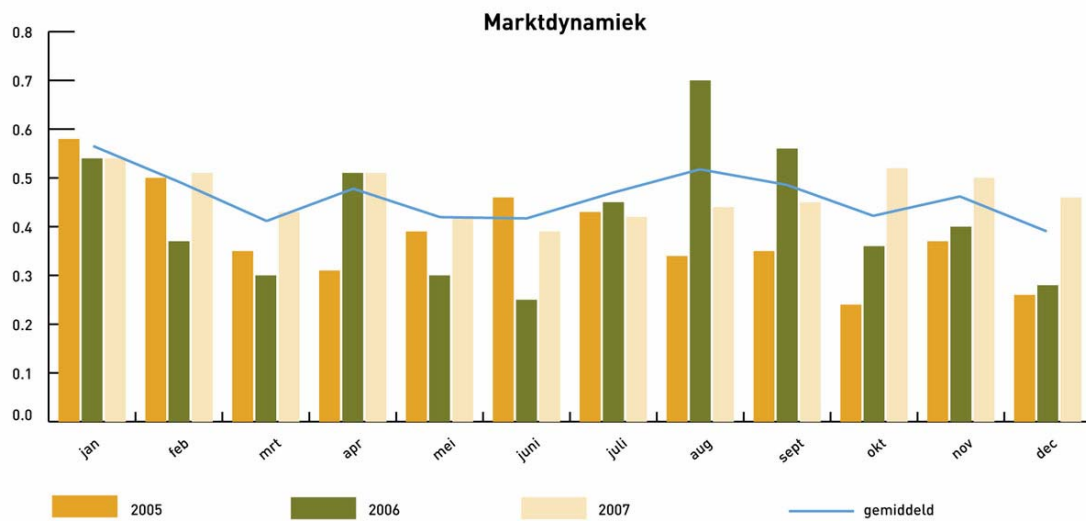
Relatief aantal toegangspunten dat de overstap naar een andere leverancier maakte. Maandelijks beweging uitgedrukt in %													
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	TOTAAL
2005	0,58	0,5	0,35	0,31	0,39	0,46	0,43	0,34	0,35	0,24	0,37	0,26	4,58
2006	0,54	0,37	0,3	0,51	0,3	0,25	0,45	0,7	0,56	0,36	0,4	0,28	5,02
2007	0,54	0,51	0,43	0,51	0,42	0,39	0,42	0,44	0,45	0,52	0,5	0,46	5,59

Bovenstaande indicator geeft de dynamiek van de markt weer in termen van maandelijks leverancierswissels als gevolg van bewuste keuzes van de afnemers. Het berekende percentage moet worden geïnterpreteerd als het relatieve aantal toegangspunten dat op de eerste kalenderdag van de maand naar een andere leverancier is overgestapt. Voor de berekening wordt telkens de situatie op de eerste kalenderdag van de maand vergeleken met de eerste kalenderdag van de vorige maand.

Volgende bewegingen worden niet in de berekening meegeteld:

- de afnemers die een contract met de eigen standaardleverancier ondertekenen. Zij veranderen immers niet van leverancier;

- de afnemers die bij de netbeheerder ('sociale leverancier') terechtkomen, nadat hun leveringscontract door een commerciële leverancier werd opgezegd. Die afnemers kiezen immers niet bewust voor de netbeheerder en worden daarom niet in de indicator opgenomen.

In 2007 lag het aantal leverancierswissels hoger in januari en vanaf het einde van de zomer. Normaal is het aantal leverancierswissels in januari en in de zomermaanden hoger dan gemiddeld. 1 januari is een belangrijke switchdatum, omdat op die dag het grootste deel van de niet-huishoudelijke markt werd geliberaliseerd. Dezelfde redenering geldt voor 1 juli, de datum waarop de huishoudelijke markt werd geopend. Omdat meestal met jaarcontracten gewerkt wordt, en klanten van leverancier veranderen nadat hun contract bij een vorige leverancier afliep, zou een stijgende trend van de indicator in deze maanden logisch zijn.

Dit is echter niet de enige factor die meespeelt. Wervingsacties of aankondigingen van prijsverhogingen beïnvloeden dit cijfer ook. De stijgende trend vanaf augustus 2007 is te verklaren door de aangekondigde prijsstijgingen van Electrabel en later ook SPE/Luminus.

Als we er van uit gaan dat de meeste contracten een duurtijd van een jaar hebben, zal eenzelfde toegangspunt slechts een keer per jaar van leverancier veranderen. Om te weten hoeveel toegangspunten in een jaar van leverancier veranderd zijn kunnen de maandelijkse switchpercentages gewoon opgeteld worden. De switchdynamiek is in 2007 hoger dan deze in 2006.

2.5.2 Aardgas

Tabel 21: Leverancierswissels aardgas (%)

	1 januari 2004	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	3,52%	44,66%	70,59%	80,60%	85,26%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:					
- Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	98,09%	53,24%	26,53%	14,74%	9,91%
- Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	1,91%	45,65%	71,70%	82,69%	86,92%
- Aantal dat door de netbeheerder wordt beleverd ⁽¹⁾	0,00%	1,11%	1,75%	2,56%	3,17%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten					
- Aantal dat nog geen contract heeft ondertekend en dus nog is toegewezen	85,25%	62,36%	38,01%	35,47%	25,57%
- Aantal dat een contract met een leverancier heeft ondertekend	14,75%	37,64%	61,91%	64,46%	73,15%
- Aantal dat door de netbeheerder wordt beleverd ⁽¹⁾	0,00%	0,00%	0,08%	0,07%	0,66%

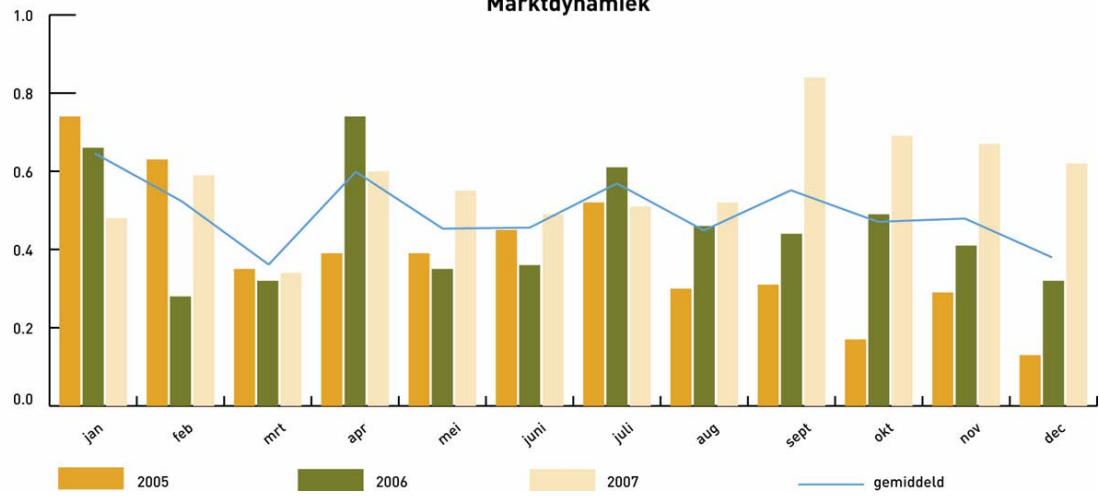
(1) Bij professionele afnemers van wie het contract door de leverancier werd opgezegd, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval die effectieve fysieke ingreep niet onmiddellijk kan worden uitgevoerd, worden die afnemers noodgedwongen tijdelijk door de netbeheerder beleverd.

Tabel 22: Maandelijks indicator marktdynamiek aardgas

Relatief aantal toegangspunten dat de overstap naar een andere leverancier maakte. Maandelijks beweging uitgedrukt in %													
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	TOTAAL
2005	0,74	0,63	0,35	0,39	0,39	0,45	0,52	0,3	0,31	0,17	0,29	0,13	4,67
2006	0,66	0,28	0,32	0,74	0,35	0,36	0,61	0,46	0,44	0,49	0,41	0,32	5,44
2007	0,48	0,59	0,34	0,60	0,55	0,49	0,51	0,52	0,84	0,69	0,67	0,62	6,90

De indicator voor aardgas ligt gemiddeld gezien iets hoger dan die voor elektriciteit. Ook voor aardgas zijn 1 januari en 1 juli belangrijke switchdata. In 2007 bleek vooral september een populair moment voor een leverancierswissel. Electrabel kondigde in juni 2007 aan dat het de prijzen voor elektriciteit en aardgas in het najaar zou optrekken. Voor bedrijven en gezinnen zou de aardgasfactuur met 13 tot 20% stijgen, ondernemingen zouden vanaf september ook een 3 tot 5% hogere elektriciteitsfactuur in de bus krijgen. De media-aandacht rond deze prijsverhoging kende zijn hoogtepunt op het einde van de zomerperiode.

Marktdynamiek

3 Netbeheerders

3.1 Evolutie wetgeving in 2007

In uitvoering van de artikelen 8 en 14 van het Elektriciteitsdecreet heeft de VREG een Technisch Reglement Distributie Elektriciteit vastgelegd. Dit document legt de principes vast voor het beheer van en de toegang tot het distributienet. Dit technisch reglement werd goedgekeurd door de Vlaamse Minister bevoegd voor het Energiebeleid bij Ministerieel Besluit van 4 april 2007 (B.S. 4 mei 2007). Door de goedkeuring van het nieuwe technische reglement op 4 april 2007 is het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit van 30 november 2004 (B.S. 14 december 2004) opgeheven.

Hezelfde geldt voor het Technisch Reglement Distributie Aardgas dat door de VREG werd vastgelegd in uitvoering van de artikelen 9 en 15 van het Aardgasdecreet. Dit document legt de principes vast voor het beheer van en de toegang tot het aardgasdistributienet. Dit technisch reglement werd eveneens goedgekeurd door de Vlaamse Minister bevoegd voor het Energiebeleid bij Ministerieel Besluit van 4 april 2007 (B.S. 30 april 2007). Het oude Technisch Reglement Distributie Aardgas van 20 december 2004 (B.S. 14 december 2004) werd daarbij opgeheven.

In het decreet van 25 mei 2007 houdende diverse bepalingen inzake milieu, energie en openbare werken (B.S. 19 juni 2007) werden een aantal aanvullingen en wijzigingen aangebracht aan de artikelen met betrekking tot de netbeheerders in het Elektriciteits- en Gasdecreet. Meer bepaald werd een decretale basis opgenomen om de netbeheerders toe te staan hun strategische en operationele werkzaamheden door te schuiven naar een werkmaatschappij en om de Vlaamse Regering toe te laten de voorwaarden die opgelegd zijn aan de netbeheerder, ook op te leggen aan deze werkmaatschappijen. Meer bepaald moet een netbeheerder die beroep wenst te doen op een werkmaatschappij hiervoor de toestemming krijgen van de VREG. De VREG moet deze toestemming geven als de werkmaatschappij voldoet aan de vereisten inzake onafhankelijkheid, opgelegd door de Vlaamse Regering. Via deze decretale basis werd in het *besluit werkmaatschappijen*¹ van 6 juli 2007 nader gepreciseerd aan welke voorwaarden deze werkmaatschappijen dienen te voldoen.

Via een decreet van 25 mei 2007 (B.S. 10 juli 2007)² werd een rechtsgrond gecreëerd voor een aantal bijkomende maatregelen die tot doel hebben ervoor te zorgen dat mensen met betalingsmoeilijkheden beschermd worden tegen een afsluiting van de elektriciteits- en aardgastoever. Dit decreet wijzigt drie bestaande decreten: het *decreet minimale levering*³, het Elektriciteitsdecreet en het Aardgasdecreet.

De voornaamste bepalingen zijn:

- De begripsomschrijvingen in het decreet minimale levering werden in overeenstemming gebracht met de krachtlijnen van de liberalisering. Verder werden elektriciteit en gas uit het toepassingsgebied gehaald en ondergebracht in het Elektriciteits- en Aardgasdecreet. Tot slot werd de werkwijze van de lokale adviescommissie voor elektriciteit en aardgas afzonderlijk bepaald;
- Een aantal begrippen zoals huishoudelijke afnemer, afsluiten, budgetmeter, hulpkrediet,... wordt duidelijker omschreven;
- Tussen gemengde, professionele en huishoudelijke afnemers wordt een duidelijk onderscheid gemaakt.

Het recht op een ononderbroken toevoer van elektriciteit en aardgas wordt uitdrukkelijk opgelegd als openbare dienstverplichting.

Het begrip klaarblijkelijke onwil werd geschrapt uit de wetgeving en vervangen door een reeks criteria die ondubbelzinnig kunnen worden toegepast. Bedoeling is dat gezinnen niet meer om reden van armoede worden afgesloten. Afsluiten kan nog zonder een beslissing van de lokale adviescommissie in geval van fraude, onveiligheid, leegstand en bij weigering van ondertekening van een leveringscontract als de afnemer geen wanbetaler is. Na een beslissing van de lokale adviescommissie kan men ook worden afgesloten bij weigering van het sluiten van een afbetalingsplan, van de plaatsing of aanpassing van een budgetmeter, van het sluiten van een leveringscontract na opzeg om andere reden dan

¹ het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2001 met betrekking tot de distributienetbeheerders voor elektriciteit en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 oktober 2002 houdende de organisatie van de aardgasmarkt.

² decreet van 25 mei 2007 tot wijziging van het decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water, wat betreft elektriciteit en gas, van het decreet van 17 juni 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, en van het decreet van 6 juli 2000 houdende de organisatie van de gasmarkt, wat betreft de openbare dienstverplichtingen.

³ het decreet van 20 december 1996 met betrekking tot de minimale levering van elektriciteit, gas en water.

wanbetaling en op voorwaarde dat een leverancier bereid gevonden wordt om een contract te sluiten en tenslotte bij weigering van het sluiten van een leveringsovereenkomst als men langer dan zes maanden zonder schuldopbouw door de netbeheerder wordt beleverd. Administratieve geldboetes, die in verhouding staan tot de overtredingen, werden ingevoerd voor de handhaving van de verplichtingen.

3.2 Evolutie structuur en werking

3.2.1 Werkmaatschappijen

Met het oog op een grotere transparantie en duidelijkheid, een verbeterde dienstverlening en een grotere kostenefficiëntie zijn zowel de gemengde als de zuivere netbeheerders overgegaan tot het oprichten van werkmaatschappijen. Voor de gemengde sector werd Eandis opgericht, voor de zuivere sector Infrac. Bij Inter-energa ligt het anders. Die netbeheerder besteedt al zijn wettelijke en reglementaire taken uit aan een publiekrechtelijke rechtspersoon (Interelectra) die zelf een belang in Inter-energa heeft.

3.2.2 Transmissie- en distributienettarieven

De aansluiting op het transmissienet en het gebruik van het transmissienet wordt geregeld door de netbeheerder ELIA. De tarieven voor deze dienstverlening en voor de levering van ondersteunende diensten zijn onderworpen aan een goedkeuring van de federale energieregulator CREG. Tot 2008 keurde de CREG de transmissienettarieven goed voor een periode van 1 jaar. Vanaf het exploitatiejaar 2008 worden de tarieven voor een periode van 4 jaar goedgekeurd.

De aansluitingstarieven voor de distributienetten en het gebruik ervan, evenals de tarieven voor de ondersteunende diensten worden jaarlijks ter goedkeuring aan de CREG voorgelegd. Vanaf het exploitatiejaar 2009 zullen de distributienettarieven niet meer voor 1 jaar, maar voor 4 jaar goedgekeurd worden.

3.3 Relatief belang van de netbeheerders in termen van vervoerde hoeveelheden energie

3.3.1 Elektriciteit

Tabel 23: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in gedistribueerde elektrische energie aan afnemers op het distributienet

DISTRIBUTIENETBEHEERDER ELEKTRICITEIT	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%
GASELWEST	6.322.840	15,87%	6.401.920	15,97%	6.371.968	15,97%
IMEWO	5.408.292	13,57%	5.544.107	13,83%	5.535.840	13,88%
IVERLEK	5.236.188	13,14%	5.354.776	13,36%	5.342.604	13,39%
IVEKA	4.504.194	11,30%	4.554.862	11,36%	4.515.429	11,32%
INTERENERGA	4.433.880	11,13%	4.463.291	11,13%	4.434.247	11,12%
ELIA ⁽¹⁾	4.694.923	11,78%	4.422.838	11,03%	4.449.185	11,15%
INTERGEM	2.815.857	7,07%	2.851.688	7,11%	2.809.628	7,04%
IMEA	2.469.296	6,20%	2.482.565	6,19%	2.409.060	6,04%
WVEM	1.248.152	3,13%	1.260.081	3,14%	1.254.415	3,14%
PBE	658.404	1,65%	704.208	1,76%	707.929	1,77%
SIBELGAS	673.657	1,69%	678.279	1,69%	703.702	1,76%
IVEG	690.111	1,73%	677.256	1,69%	677.546	1,70%
Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen	461.781	1,16%	461.908	1,15%	450.552	1,13%
BIAC/DNB BA ⁽²⁾	179.128	0,45%	180.144	0,45%	172.716	0,43%
Gem. Elektriciteitsbedrijf Izegem (ETIZ)	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾	NVT ⁽³⁾
AGEM	38.691	0,10%	40.709	0,10%	40.691	0,10%
INTERMOSANE	17.142	0,04%	16.534	0,04%	16.039	0,04%
TOTAAL	39.852.536	100%	40.095.166	100%	39.891.552	100%

(1) Beperkt tot het distributienet dat in Vlaanderen door Elia wordt beheerd.

(2) Dit cijfer omvat zowel de energie die door BIAC NV, als die welke door het Distributienet-Brussels Airport NV, afgekort DNB BA, wordt gedistribueerd.

(3) Doordat de stad Izegem tot de Odrachthoudende Vereniging WVEM toetrad, herriep de VREG op 20 december 2004 de aanwijzing van ETIZ als distributienetbeheerder voor Izegem en wees zij WVEM als nieuwe distributienetbeheerder voor Izegem aan, telkens met ingang van 1 januari 2005.

3.3.2 Aardgas

Tabel 24: Aandeel per netbeheerder uitgedrukt in gedistribueerd aardgas aan afnemers op het distributienet

DISTRIBUTIENET BEHEERDER AARDGAS	2005 (MWh)	%	2006 (MWh)	%	2007 (MWh)	%
IGAO	10.885.161	19,17%	11.040.982	19,02%	10.179.318	18,64%
GASELWEST	9.967.611	17,56%	10.071.696	17,35%	9.521.451	17,43%
IMEWO	9.127.658	16,08%	9.343.393	16,10%	8.542.436	15,64%
IVERLEK	9.006.949	15,86%	9.268.049	15,97%	8.823.437	16,15%
INTER-ENERGA	5.204.475	9,17%	5.374.872	9,26%	5.333.713	9,76%
IVEKA	4.476.923	7,88%	4.619.979	7,96%	4.404.276	8,06%
INTERGEM	3.581.833	6,31%	3.707.939	6,39%	3.486.580	6,38%
IVEG	2.189.978	3,86%	2.200.826	3,79%	2.092.878	3,83%
WVEM	1.163.807	2,05%	1.254.165	2,16%	1.168.438	2,14%
SIBELGAS	1.151.566	2,03%	1.153.307	1,99%	1.055.804	1,93%
Intergas Netbeheer	22.900	0,04%	16.243	0,03%	16.104	0,03%
TOTAAL	56.778.861	100%	58.051.451	100%	54.624.435	100%

4 Elektriciteits- en aardgasprijzen

Inleiding

Een van de opdrachten van de VREG is de transparantie van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkt bevorderen. Het verzamelen van informatie over de marktprijzen van elektriciteit en aardgas en hierover informeren is daarom bijzonder belangrijk. In dit hoofdstuk gaat de VREG in op de evolutie van de prijzen die Vlaamse huishoudelijke afnemers betalen. De analyse is gebaseerd op de gegevens die de elektriciteits- en aardgasleveranciers aan de VREG overmaakten in het kader van de leveranciersvergelijking op de VREG-website.

Uit onderzoek van de VREG blijkt dat de leveranciersvergelijking niet alleen voor particulieren, maar ook voor kleine professionele afnemers (voor elektriciteit tot 20.000 kWh) een goede indicatie geeft van de te betalen prijs.

De VREG gebruikt steeds dezelfde methodologie (zie Bijlage 1) voor de opmaak van deze prijzenstudies. De vergelijkingen worden gemaakt aan de hand van bepaalde typecategorieën van eindafnemers. Voor elektriciteit maakt de VREG hoofdzakelijk gebruik van typecategorie Dc, die representatief is voor een gezin met een doorsnee elektriciteitsverbruik en voor aardgas van typecategorie D3, waarvan het jaarverbruik overeenkomt met het doorsnee aardgasverbruik van een gezin dat verwarmt op aardgas (zie Bijlage 2). De VREG opteerde ervoor om in deze prijzenstudie ook een aantal figuren voor de huishoudelijke afnemers met een klein verbruik, én ook met een groot verbruik op te nemen. Voor elektriciteit zijn dit typecategorieën Da en De en voor aardgas D1 en D3b (zie Bijlage 2).

Om een vergelijking tussen de elektriciteits- en de aardgasmarkt mogelijk te maken, gebruikt de VREG gelijkaardige figuren voor beide markten. Afhankelijk van de tijdsas, toont de VREG de figuren ofwel op maandbasis ofwel voor een aantal scharniermomenten om de figuren niet te overladen.

4.1 Evolutie van de elektriciteitsprijzen

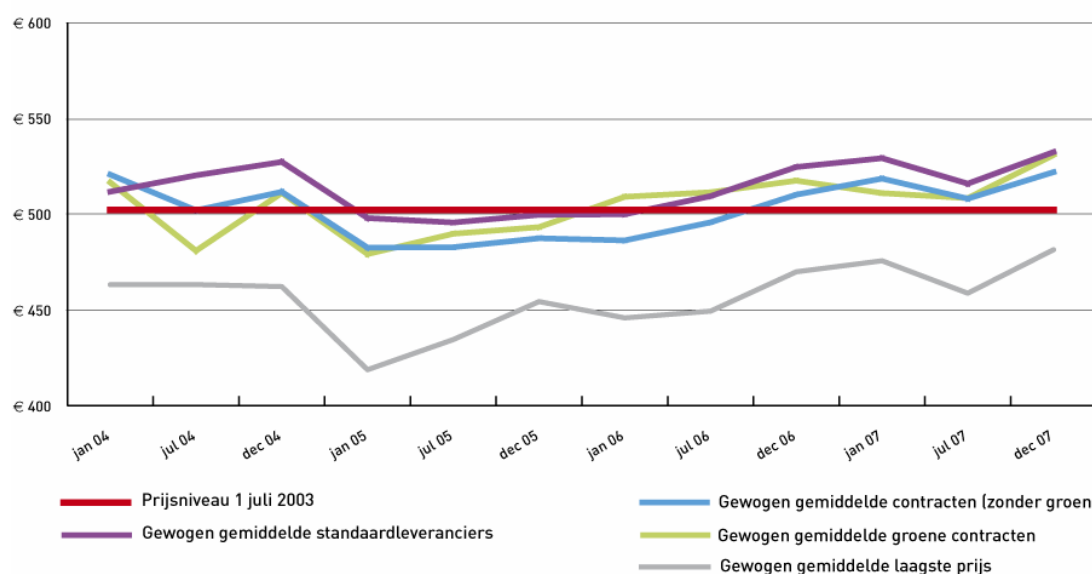
4.1.1 Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

De VREG onderscheidt **drie types afnemers in Vlaanderen** met elk een eigen prijsniveau:

1. De eerste groep zijn de passieve afnemers. Zij ondertekenden geen contract met een leverancier en blijven toegewezen aan hun standaardleverancier. Deze groep betaalt gemiddeld het meest;
2. De afnemers die een contract hebben afgesloten met een leverancier, de actieve afnemers, vormen de tweede groep en betalen gemiddeld minder dan de passieve afnemers. De VREG maakt daarenboven een onderscheid tussen grijze (conventionele elektriciteit) en groene elektriciteitsproducten voor de afnemers met een doorsnee verbruik;
3. De derde groep bestaat uit de afnemers die bewust op zoek gaan naar de laagste prijs in hun distributienetgebied. Deze groep geniet logischerwijs van het gunstigste prijspeil.

Onderstaande figuur toont de evolutie van het prijspeil voor deze drie verschillende groepen. Hieruit blijkt dat de prijzen in Vlaanderen sinds januari 2004 een hele evolutie hebben doorgemaakt.

Figuur 3: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor afnemers met een doorsnee verbruik (3.500 kWh)

Figuur 3 toont aan dat de passieve afnemers eind 2007 nog steeds het meest betalen. De tweede groep (gewogen gemiddelde van alle contracten) betaalt gemiddeld € 10,43 minder. De derde groep doet nog altijd het grootste prijsvoordeel, dat in december 2007 € 50,96 bedraagt ten opzichte van de prijs die de passieve afnemers betalen. Een gezin kan nog steeds een lagere prijs bekomen dan bij het begin van de vrijmaking door te kiezen voor de laagste prijs op de markt.

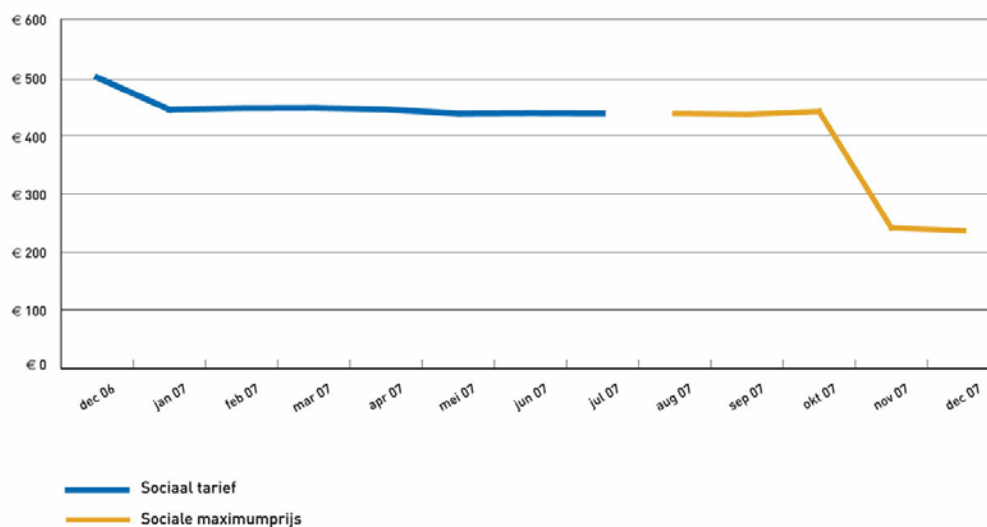
In Figuur 4 spitst de VREG zich toe op de evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor gezinnen met een doorsnee verbruik.

De sociale maximumprijzen (de vroegere 'sociale tarieven') voor elektriciteit en voor aardgas zijn een federale bevoegdheid. Sinds 1 augustus 2007 is er een nieuwe berekeningsmethode van toepassing. Er zijn drie sociale maximumprijzen voor elektriciteit en één sociale maximumprijs voor aardgas die door de federale energieregulator CREG voor een periode van telkens zes maanden worden berekend. De sociale maximumprijzen zijn gebaseerd op de prijzen van de goedkoopste elektriciteits- en aardgasproducten die in België in het distributienetgebied met de laagste distributienettarief worden aangeboden.

Tot 1 november 2007 werd er echter een overgangperiode voorzien waarin de sociale maximumprijzen berekend werden op basis van prijsherzieningsparameters (met andere woorden de methode van vóór 1 augustus 2007). Van november 2007 tot en met januari 2008 werden de sociale maximumprijzen berekend op basis van het laagste commerciële tarief in de zone met de laagste distributienettarief, maar werd er rekening gehouden met het prijsverschil tussen het oude (op basis van parameters) en het nieuwe berekeningsstelsel voor de drie voorgaande maanden (augustus 2007 tot en met oktober 2007).

De figuur hieronder toont aan dat de maatregelen ter verlaging van de sociale tarieven in november 2007 tot een sterke daling leiden.

Figuur 4: Evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor afnemers met een doorsnee verbruik

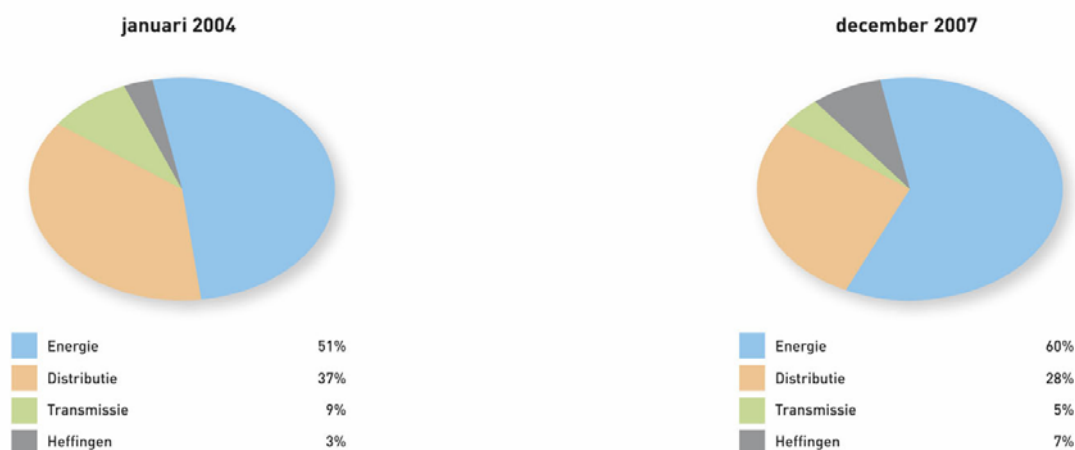
In januari 2007 bedraagt het sociaal tarief 84,10% van de gemiddelde prijs van de standaardleverancier en 93,57% van de gemiddelde laagste prijs. In december 2007 dalen deze percentages tot respectievelijk 44,48% en 49,19%. Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 53,21 % van het sociaal tarief begin 2007.

4.1.2 Onderdelen van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

De totale jaarlijkse kostprijs die door de leveranciers aan hun eindafnemers wordt aangerekend bestaat uit verschillende onderdelen: de energieprijis (inclusief de bijdrage groene stroom en de bijdrage warmtekrachtkoppeling⁴), de nettarieven (distributie- en transmissienettarieven) en de heffingen. Deze onderdelen zijn niet altijd afhankelijk van de leverancier.

Figuur 5 geeft de procentuele verdeling van deze onderdelen (inclusief btw) voor gezinnen met een doorsnee verbruik, voor januari 2004 en december 2007.

Figuur 5: Procentuele verdeling van de onderdelen van de elektriciteitsprijs voor afnemers met een doorsnee verbruik

Uit een vergelijking van de twee bovenstaande taartdiagrammen blijkt duidelijk dat de verhoudingen van de onderdelen doorheen de tijd variëren. De btw is in elk onderdeel van de prijs inbegrepen en

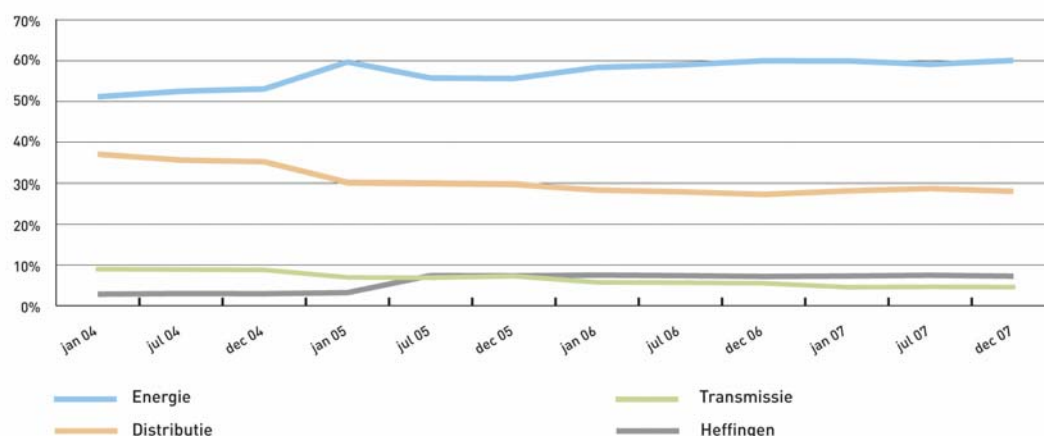
⁴ De bijdrage groene stroom en de bijdrage warmtekrachtkoppeling weerspiegelen de kosten die de leveranciers maken om te voldoen aan de quotumverplichtingen.

wordt dus niet apart vermeld. De energieprijs bedraagt begin 2004 ongeveer de helft (51%) van de factuur. Eind 2007 stijgt de energieprijs tot 60% van de totale kostprijs. De energieprijs en de heffingen

voor denuclearisatie en Kyoto⁵, zijn de enige onderdelen waarop de leveranciers zelf vat hebben en op basis waarvan ze zich dus van elkaar kunnen onderscheiden. De andere prijsonderdelen (nettarieven en overige heffingen) worden door de overheid bepaald of goedgekeurd en zijn binnen eenzelfde netgebied voor iedereen gelijk. Het door de overheid gereguleerde deel is eind 2007 goed voor 40% van de totale elektriciteitsprijs.

Onderstaande figuur geeft de evolutie van de verhoudingen van de onderdelen in de totale jaarlijkse elektriciteitsprijs voor gezinnen met een doorsnee verbruik.

Figuur 6: Evolutie van de verhoudingen van de onderdelen in de totale jaarlijkse elektriciteitsprijs voor afnemers met een doorsnee verbruik

Bekijken we enkel de nettarieven, dan daalt dit belang van 46% in januari 2004 naar 33% in december 2007. Het gewicht van de heffingen stijgt gevoelig van 3% begin 2004 naar 7% eind 2007. Deze toename is grotendeels het effect van de invoering van de federale bijdrage ter compensatie van de inkomstenderving van de gemeenten ingevolge de liberalisering van de elektriciteitsmarkt.

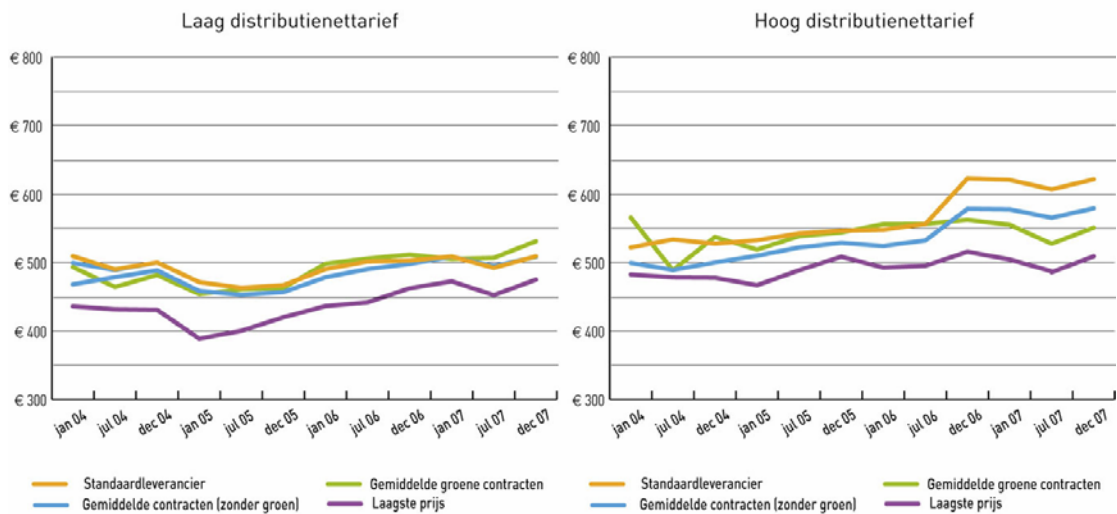
4.1.3 Prijzen in een goedkoop versus een duur netgebied voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

In Vlaanderen zijn er zestien distributienetbeheerders en evenveel tarieven voor het gebruik van het distributienet (distributienettarieven). Het hangt dus van de woonplaats van de afnemer af hoeveel distributienetkosten hij betaalt.

Figuur 7 geeft de prijzevoluties weer in twee distributienetgebieden, waarvan één met een hoog en één met een laag distributienettarief om de impact van de distributienettarieven op de totale jaarlijkse kostprijs te illustreren. De gemiddelde prijs van de grijze (conventionele elektriciteit) en de gemiddelde prijs van de groene contracten wordt vergeleken met de prijs van de standaardleverancier in beide netgebieden. Ook neemt de VREG de laagste prijs op in de figuur.

⁵ Op basis van de percentages geleverde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en uit kwalitatieve warmtekrachtkoppeling in de meest recent door de VREG goedgekeurde productbrandstofmix (RAPP-2007-4), krijgen leveranciers in Vlaanderen een procentuele vrijstelling van de heffingen voor denuclearisatie en Kyoto.

Figuur 7: Prijzenvergelijking tussen twee distributienetgebieden met een verschillend distributienettarief

Tussen de twee bovenstaande grafieken zien we duidelijk verschillende prijsniveaus. Het grote prijsverschil tussen het goedkope en het dure netgebied is opvallend.

Vanaf het derde trimester van 2006 volgen de prijzen in beide netgebieden niet langer dezelfde evolutie. Eind 2007 betalen passieve afnemers in het dure distributienetgebied € 112,55 of 22,12% meer ten opzichte van het bedrag dat dezelfde afnemers in het goedkope distributienetgebied betalen. Het verschil tussen de contractprijs en de prijs van de standaardleverancier blijkt in het duur netgebied groter dan in het goedkope netgebied.

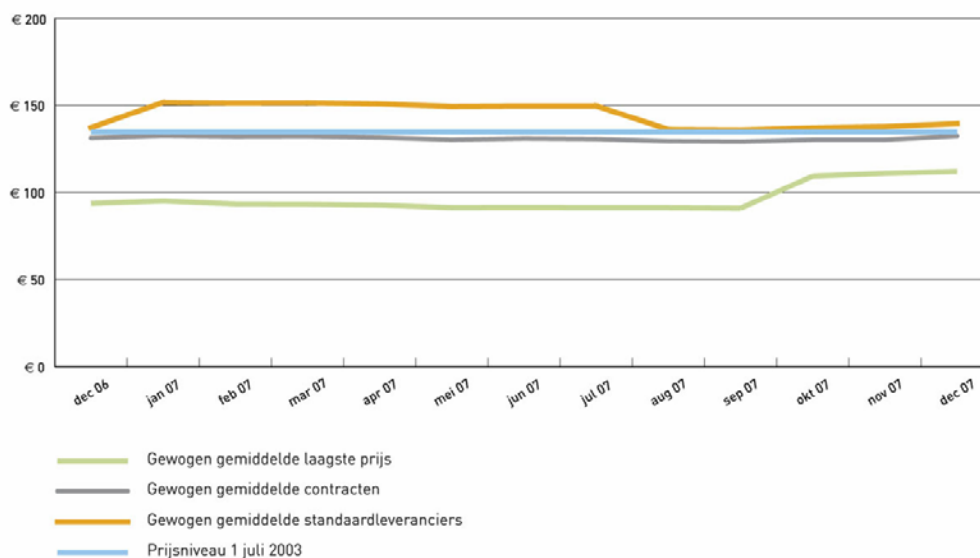
4.1.4 Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein en met een groot verbruik

De VREG neemt in deze paragraaf de prijzevoluties voor gezinnen met een klein en met een groot elektriciteitsverbruik op (typecategorieën Da en De).

4.1.4.1 Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik

Figuur 8 geeft de prijzevoluties weer voor de typecategorie die representatief is voor een gezin met een klein elektriciteitsverbruik.

Figuur 8: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor afnemers met een klein verbruik (600 kWh)

De daling van de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik tussen juli en augustus 2007 in de figuur hierboven valt op, des te meer omdat deze prijs voor de huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik toeneemt tussen dezelfde twee maanden.

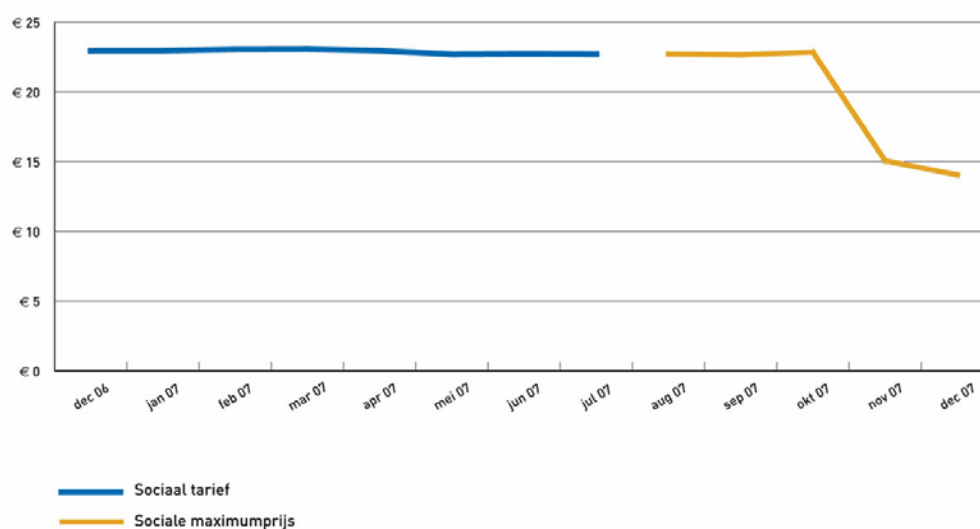
De gemiddelde prijs van de contracten voor de gezinnen met een klein verbruik vertoont een stabiele evolutie. De laagste gemiddelde prijs van de contracten, € 129,17 (september 2007) ligt slechts € 3,39 onder de hoogste gemiddelde prijs van de contracten (januari 2007) in de figuur.

De gezinnen die bewust op zoek gaan naar de goedkoopste prijs op de markt betalen in het laatste kwartaal van 2007 aanzienlijk meer dan in de voorbije maanden. Ter vergelijking, € 112,14 in december 2007 ten opzichte van € 90,99 in september 2007. De VREG stelt deze trend ook vast voor de huishoudelijke afnemers met een doorsnee elektriciteitsverbruik.

Voor deze typecategorie (Da) ligt, in tegenstelling tot de typecategorie die representatief is voor de gezinnen met een doorsnee verbruik (Dc), de gemiddelde prijs van de contracten heel 2007 onder het prijsniveau van 1 juli 2003.

Figuur 9 toont de evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met een klein elektriciteitsverbruik.

Figuur 9: Evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor afnemers met een klein verbruik

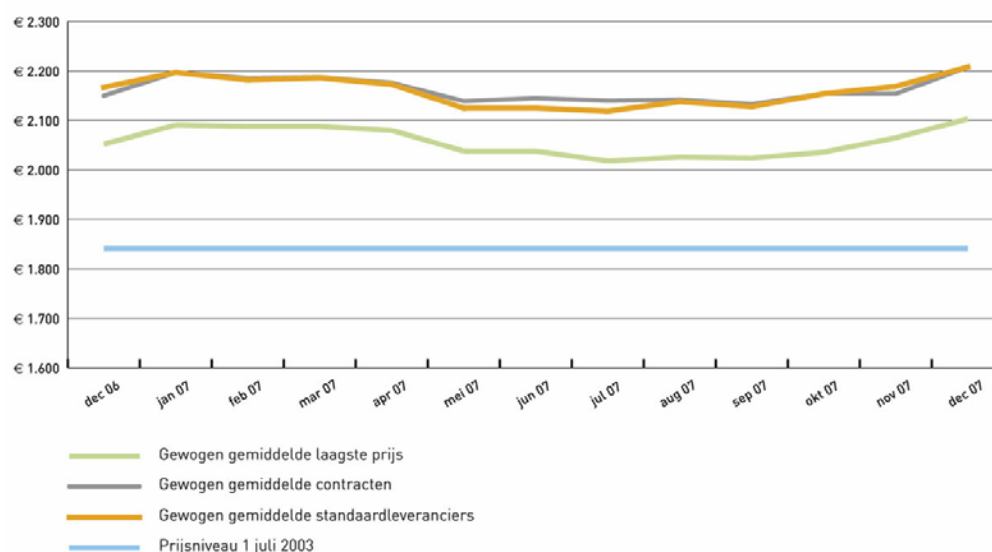
Uit bovenstaande figuur blijkt duidelijk dat er een groot voordeel verbonden is aan de nieuwe berekeningsmethode van de sociale tarieven voor de huishoudelijke afnemers met een klein verbruik. Dit is ook het geval voor de huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik.

In januari 2007 bedraagt het sociaal tarief 15,14% van de gemiddelde prijs van de standaardleverancier en 24,13% van de gemiddelde laagste prijs. In december 2007 dalen deze percentages tot respectievelijk 10,07% en 12,53%. Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 61,18% van het sociaal tarief begin 2007.

4.1.4.2 Huishoudelijke afnemers met een groot verbruik

Figuur 10 geeft de prijzevolutie weer voor de typecategorie die representatief is voor een gezin met een groot elektriciteitsverbruik.

Figuur 10: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor afnemers met een groot verbruik (20.000 kWh)

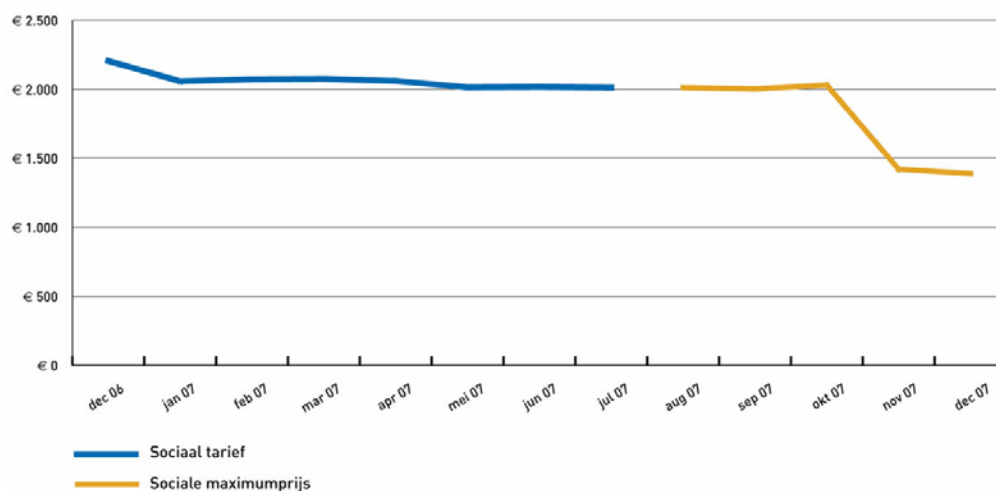
De evolutie van de verschillende prijzen die in de bovenstaande figuur opgenomen zijn, lijkt sterk op die van de huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik.

Het valt op dat de gemiddelde prijs van de contracten nauw aansluit bij de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers in de figuur. Eind 2007 ligt de eerstgenoemde prijs slechts € 0,20 onder de laatstgenoemde prijs, terwijl dit verschil voor een gezin met een doorsnee verbruik € 10,43 bedraagt.

Een tweede opmerkelijk verschil betreft de hoogte van de prijsniveaus onderling. Voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik ligt de gemiddelde laagste prijs eind 2007 nog steeds onder het prijsniveau van 1 juli 2003. Voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik ligt ook de gemiddelde prijs van de contracten in december 2007 nog onder het prijspeil van 1 juli 2003. Echter, voor de gezinnen met een groot verbruik liggen alle prijzen eind 2007 sterk boven de prijs van 1 juli 2003.

Figuur 11 illustreert de evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor gezinnen met een groot elektriciteitsverbruik.

Figuur 11: Evolutie van de sociale maximumprijs voor elektriciteit voor afnemers met een groot verbruik

Via bovenstaande figuur vestigt de VREG de aandacht op het positieve effect dat de nieuwe berekeningsmethode voor de sociale tarieven ook voor de gezinnen met een groot elektriciteitsverbruik met zich meebrengt.

In januari 2007 bedraagt het sociaal tarief 93,66% van de gemiddelde prijs van de standaardleverancier en 98,44% van de gemiddelde laagste prijs. In december 2007 dalen deze percentages tot respectievelijk 62,86% en 66,01%. Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 67,45% van het sociaal tarief begin 2007.

4.2 Evolutie van de aardgasprijzen

4.2.1 Prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik

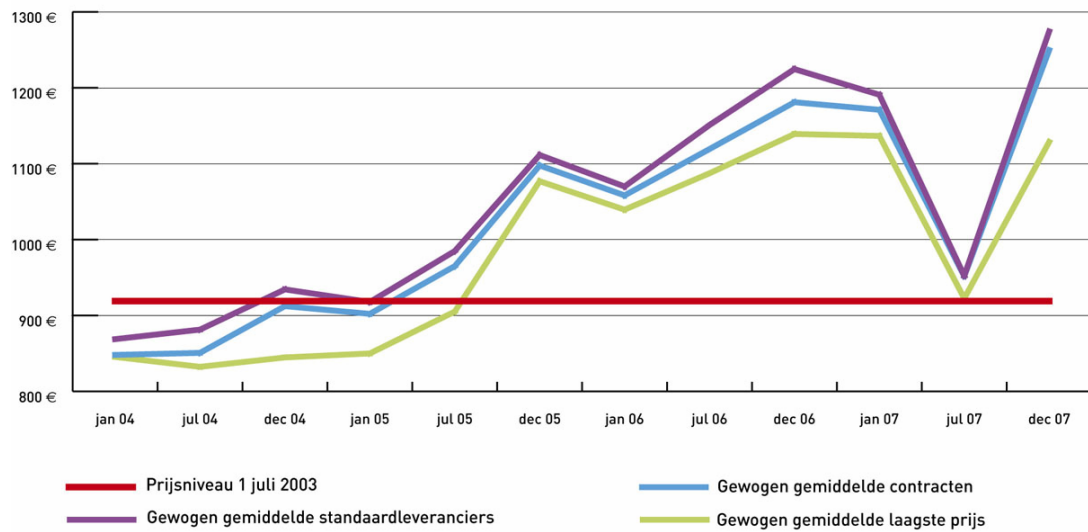
Voor de aardgasafnemers in Vlaanderen maakt de VREG eenzelfde onderscheid als voor elektriciteit: de passieve afnemers, de actieve afnemers en de afnemers die op zoek gaan naar de laagste prijs in hun distributienetgebied. Ook hier betaalt gemiddeld de eerste groep het meest en de derde groep het minst.

De volgende figuur geeft de evolutie weer van de totale jaarlijkse kostprijs voor gezinnen die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.

Eind 2007 betalen zowel de passieve als de actieve afnemers het hoogste prijspeil sinds januari 2004. In juli 2007 is het prijsverschil tussen de actieve en passieve afnemers te verwaarlozen (€ 0,64), maar eind 2007 is de situatie weer zoals kan worden verwacht: de passieve afnemers betalen gemiddeld beduidend meer dan de actieve afnemers (€ 24,68).

Voor de meest prijsbewuste afnemers ligt de jaarlijkse factuurprijs eind 2007 nog steeds € 10,36 onder de piek van december 2006.

Figuur 12: Evolutie van de aardgasfactuur voor afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik (23.260 kWh)

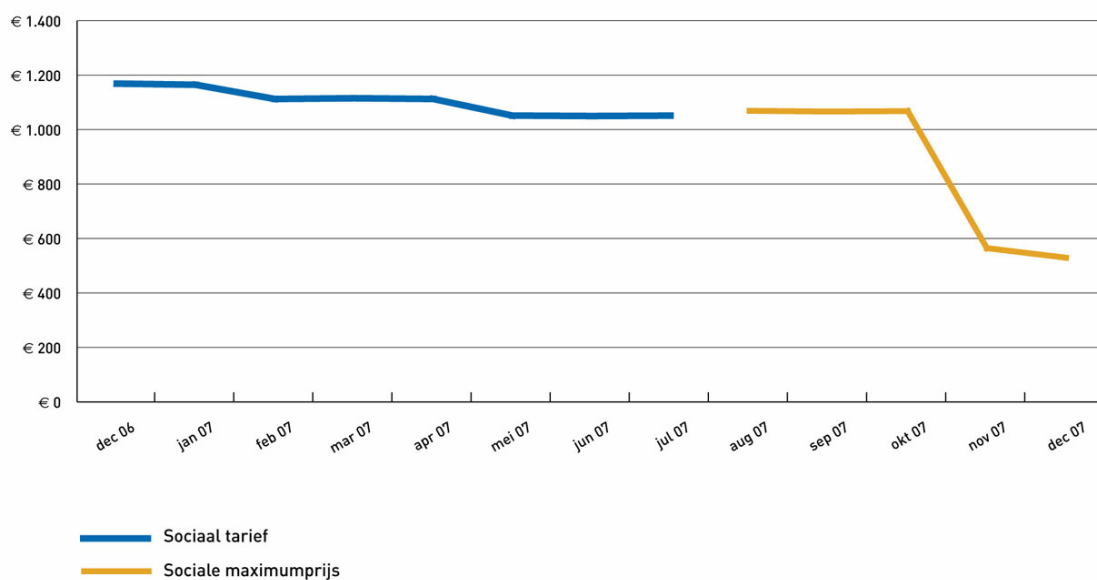

De sterke stijging van de in de figuur getoonde aardgasprijzen tussen juli 2007 en december 2007 is grotendeels te wijten aan de prijsverhogingen van de drie grootste huishoudelijke aardgasleveranciers (Electrabel Customer Solutions, SPE (Luminus) en Nuon) in het laatste kwartaal van 2007.

Bovenstaande figuur toont aan dat de aardgasprijs sinds januari 2004 sterk verhoogd is. De gemiddelde prijs van de standaardleveranciers is toegenomen met 46,67%. De gemiddelde prijs van de contracten nam toe met 47,35 %. Voor de laagste prijs ligt dit percentage lager (33,52%).

Figuur 13 toont de evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.

Figuur 13: Evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik

Zoals bij elektriciteit, werpt ook hier de nieuwe berekening van het sociaal tarief haar vruchten af.

In januari 2007 ligt het sociaal tarief € 26,09 onder de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers. Echter, in juni 2007 (oude berekeningsmethode) is de sociale maximumprijs € 117,76 duurder. De

nieuwe berekeningsmethode leidt ertoe dat het verschil eind 2007 oploopt tot € 744,76 in het voordeel van de sociale maximumprijs.

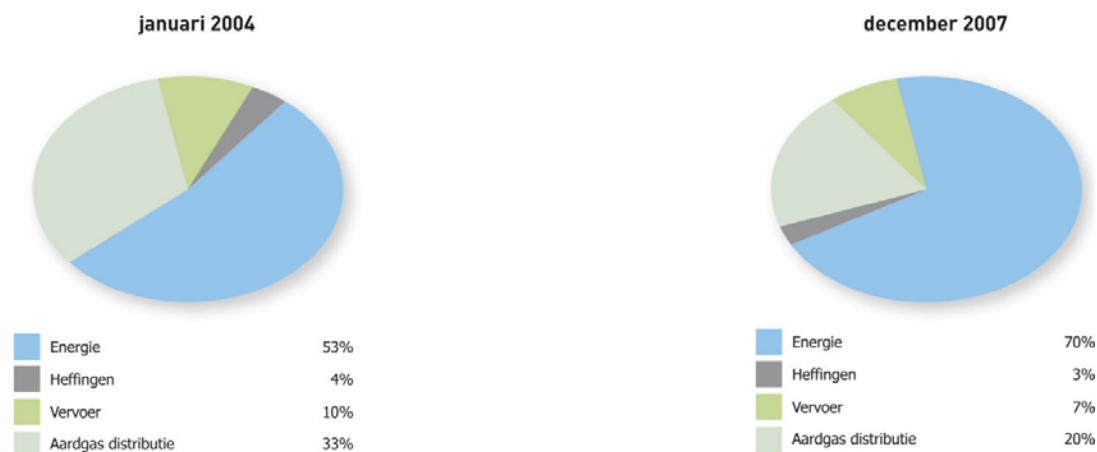
De gemiddelde laagste prijs ligt tot en met oktober 2007 onder het sociaal tarief/de sociale maximumprijs, maar in november en december 2007 ligt de sociale maximumprijs sterk onder de gemiddelde laagste prijs (respectievelijk verschil van € 447,71 en € 599,21) Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 45,47 % van het sociaal tarief in januari 2007.

4.2.2 Onderdelen van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik

De totale jaarlijkse kostprijs die door de leveranciers wordt aangerekend, bestaat zoals bij elektriciteit uit verschillende onderdelen. Ook voor aardgas kan samengevat gesteld worden dat de aardgasprijs de som is van de energieprijis, de nettarieven (aardgas- en vervoernettarieven) en de heffingen. Enkel de energieprijis wordt door de leveranciers bepaald.

Figuur 14 geeft de procentuele verdeling van deze onderdelen (inclusief btw) voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik voor januari 2004 en december 2007.

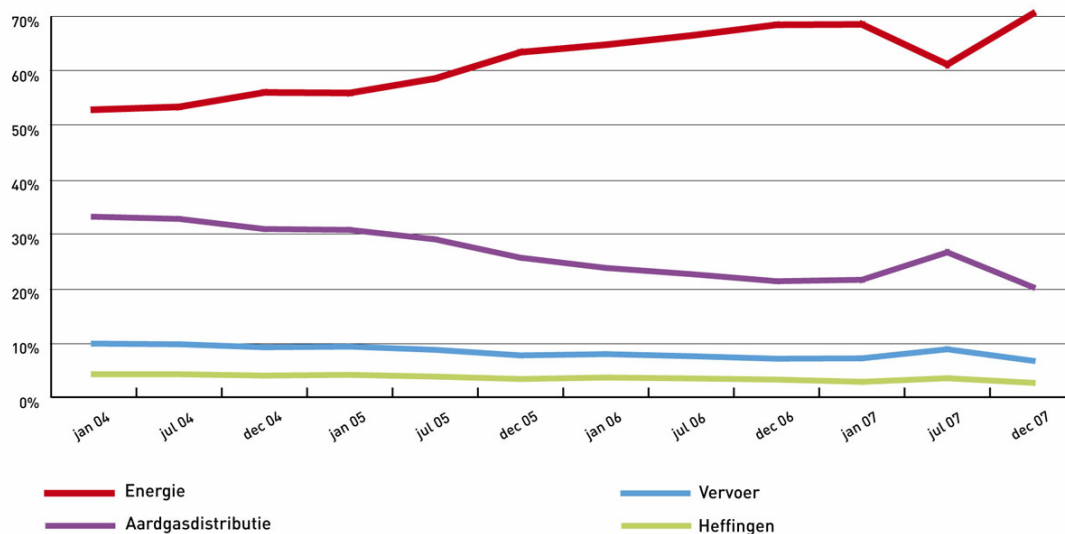
Figuur 14: Procentuele verdeling van de onderdelen van de aardgasprijs voor afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik

Eind 2007 is de energieprijis verantwoordelijk voor 70% van de totale kostprijs van de aardgasfactuur. Het door de overheid gereguleerde deel bedraagt 30%. Zoals bij elektriciteit veranderen deze verhoudingen in de loop van de tijd. In januari 2004 is de energieprijis verantwoordelijk voor maar 53% van het totaal.

Figuur 15 illustreert de evolutie van de verschillende onderdelen van de totale jaarlijkse kostprijs voor gezinnen die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.

Figuur 15: Evolutie van de verhoudingen van de onderdelen in de totale jaarlijkse aardgasprijs voor afnemers die verwarmen met een doorsnee verbruik

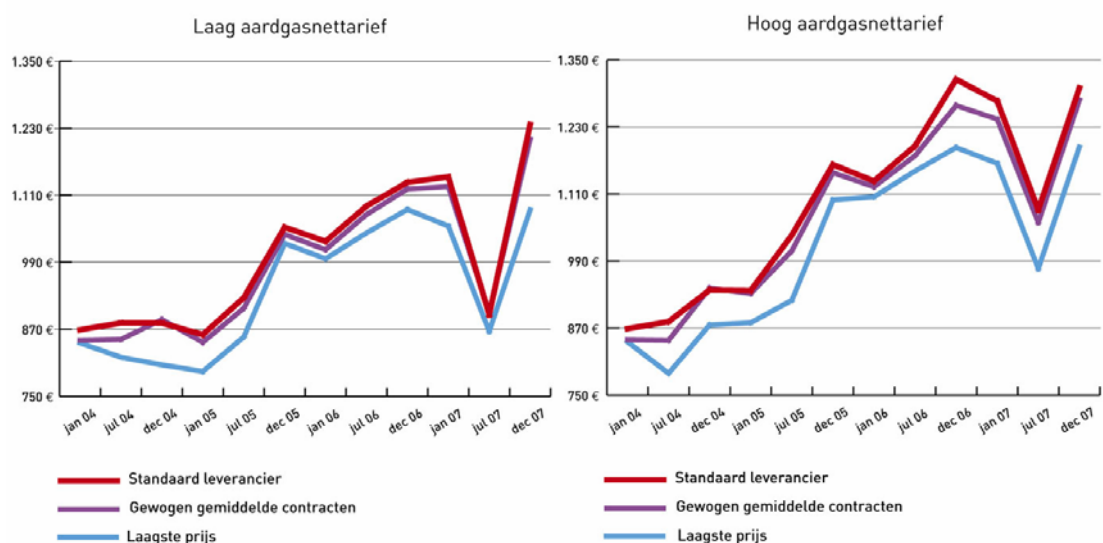

In juli 2007 daalde de totale jaarlijkse kostprijs met 18,91% ten opzichte van januari 2007. In december 2007 steeg de prijs met bijna één derde (31,56%) ten opzichte van juli 2007. De nettarieven en de heffingen zijn gedurende het hele jaar quasi constant gebleven. Voorgaande vaststellingen verklaren de knik in juli 2007 in alle lijnen in de bovenstaande figuur.

4.2.3 Prijzen in een goedkoop versus een duur netgebied voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik

De volgende figuur toont de prijzenvergelijking tussen twee aardgasnetgebieden met een verschillend aardgasnettariaf.

Figuur 16: Prijzenvergelijking tussen twee aardgasnetgebieden met een verschillend aardgasnettarief

In de bovenstaande grafieken is er een duidelijk verschil merkbaar in jaarlijkse kostprijs tussen het aardgasnetgebied met het laag aardgasnettarief en het aardgasnetgebied met het hoog aardgasnettarief.

Eind 2006 betalen huishoudelijke afnemers die op aardgas verwarmen met een doorsnee verbruik in het dure aardgasnetgebied bij de standaardleverancier € 182,40 per jaar meer dan vergelijkbare afnemers die in het goedkope aardgasnetgebied wonen. Een jaar later slinkt dit verschil tot ruwweg één derde (€ 63,28). Procentueel was zowel de daling tussen januari 2007 en juli 2007 als de stijging tussen juli 2007 en december 2007 voor de standaardleveranciers in het dure aardgasnetgebied (15,26% en 20,15%) gematigder dan die in het goedkope aardgasnetgebied (21,57% en 37,97%).

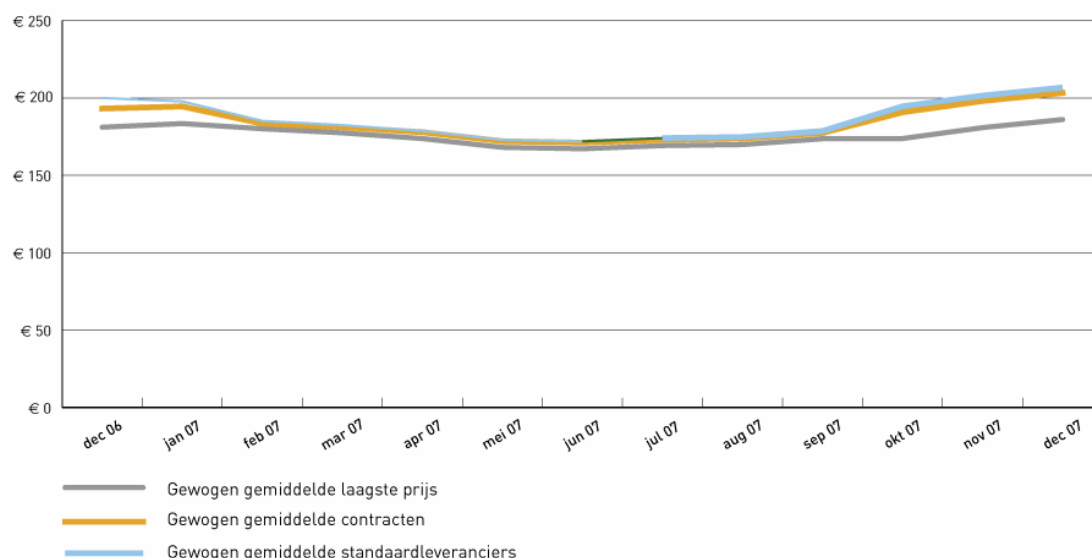
4.2.4 Prijzen voor huishoudelijke afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik en die verwarmen op aardgas met een groot verbruik

Onderstaande figuren geven de prijzevoluties voor gezinnen die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik en voor gezinnen die verwarmen op aardgas met een groot verbruik.

4.2.4.1 Huishoudelijke afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik

Figuur 17 geeft de evolutie van aardgasprijzen voor gezinnen die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik weer.

Figuur 17: Evolutie van de aardgasfactuur voor afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik (2.326 kWh)

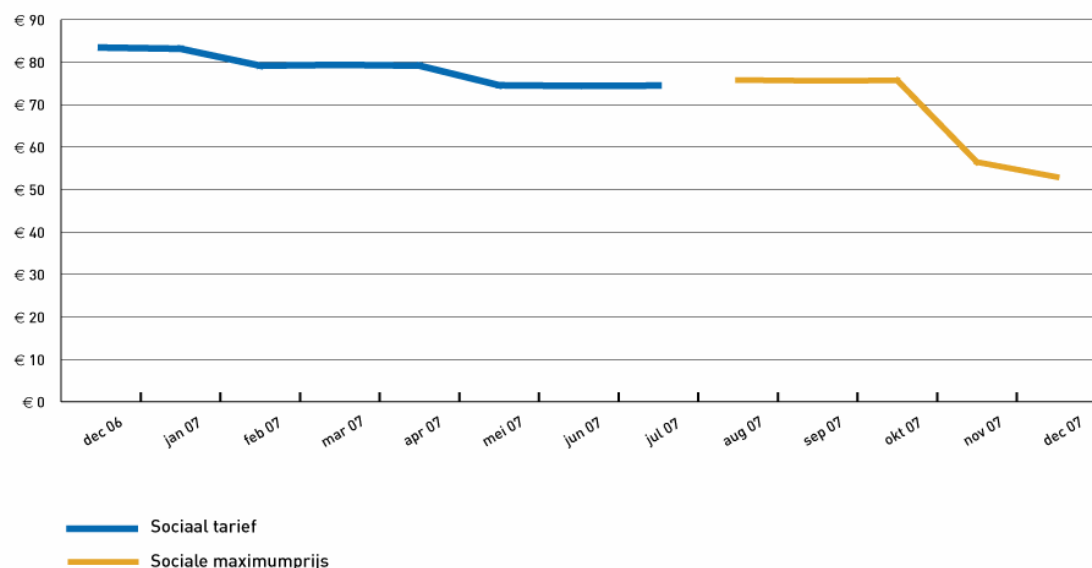

De evolutie van de in de figuur opgenomen prijzen lijkt zeer sterk op de evolutie van dezelfde prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.

Op basis van bovenstaande figuur blijkt dat gezinnen die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik in december 2007 nog steeds van een aanzienlijk prijsvoordeel kunnen genieten ten opzichte van de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers (€ 20,69) en ten opzichte van de gemiddelde prijs van de contracten (€ 17,17).

Onderstaande figuur illustreert de evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor een gezin dat niet verwarmt op aardgas met een klein verbruik.

Figuur 18: Evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor afnemers die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik

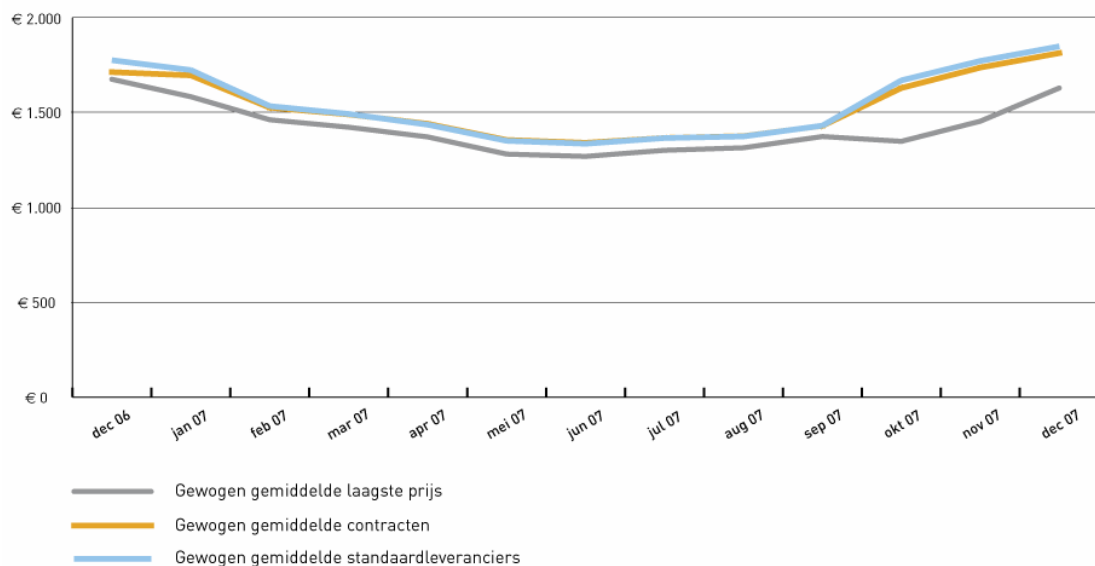
In januari 2007 ligt de sociale maximumprijs € 114,58 onder de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers. De nieuwe berekeningsmethode maakt dat dit verschil eind 2007 oploopt tot € 153,74.

Het sociaal tarief/de sociale maximumprijs over de periode december 2006-december 2007 is lager dan de gemiddelde laagste prijs. Het verschil tussen beiden bedraagt eind 2007 € 133,55. Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 63,68 % van het sociaal tarief eind 2006.

4.2.4.2 Huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een groot verbruik

Figuur 19 toont de evolutie van aardgasprijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen op aardgas met een groot verbruik.

Figuur 19: Evolutie van de aardgasfactuur voor afnemers die verwarmen op aardgas met een groot verbruik (34.890 kWh)

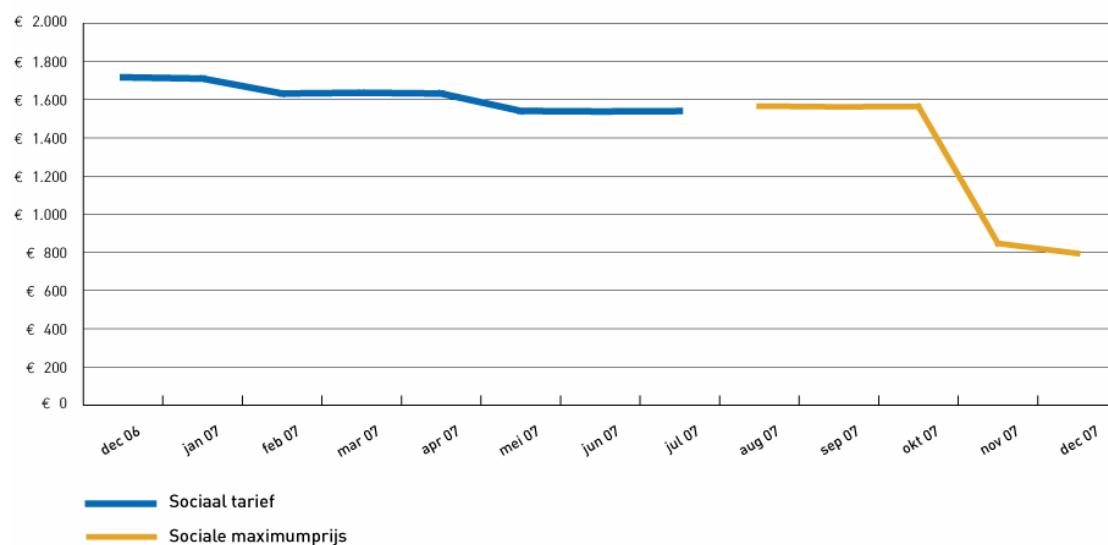

De evoluties van de in de figuur opgenomen prijzen lijken zeer sterk op de evoluties van dezelfde prijzen voor gezinnen die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik en gezinnen die verwarmen op aardgas met een doorsnee verbruik.

Op basis van bovenstaande figuur blijkt dat gezinnen die verwarmen op aardgas met een groot verbruik in december 2007 nog steeds van een aanzienlijk prijsvoordeel (€ 219,26) kunnen genieten ten opzichte van de gemiddelde prijs van de standaardleveranciers.

In Figuur 20 neemt de VREG de evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas op voor een gezin dat verwarmt op aardgas met een groot verbruik.

Figuur 20: Evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas voor afnemers die verwarmen op aardgas met een groot verbruik

In januari 2007 ligt het sociaal tarief € 12,49 onder de prijs van de gemiddelde standaardleveranciers. De nieuwe berekeningsmethode maakt dat dit verschil eind 2007 oploopt tot € 1.053,74.

De gemiddelde laagste prijs is tot en met oktober 2007 lager dan het sociaal tarief/de sociale maximumprijs. In november en december 2007 leidt de nieuwe berekeningsmethode ertoe dat de sociale maximumprijs respectievelijk € 606,86 en € 834,48 goedkoper is dan de gemiddelde laagste prijs. Eind 2007 bedraagt het percentage van de sociale maximumprijs 46,44 % van het sociaal tarief eind 2006.

4.3 Conclusies

Prijsevoluties

In deze prijzenstudie neemt de VREG voor elektriciteit, naast de typecategorie die representatief is voor gezinnen met een doorsnee verbruik (Dc), ook de typecategorieën die representatief zijn voor de gezinnen met een klein (Da) en voor de gezinnen met een groot verbruik (De) op.

Voor aardgas worden er ook twee extra typecategorieën opgenomen. Naast de typecategorie die representatief is voor gezinnen die verwarmen op aardgas (D3), is er ook sprake van typecategorieën D1 (representatief voor gezinnen die niet verwarmen op aardgas met een klein verbruik) en D3b (representatief voor gezinnen die verwarmen op aardgas met een groot verbruik).

De prijzen (gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers, gewogen gemiddelde prijs van de contracten en gewogen gemiddelde laagste prijs) die de Vlaamse huishoudelijke elektriciteitsafnemers met een doorsnee verbruik en met een groot verbruik betaalden eind 2007 waren het hoogst sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

De gewogen gemiddelde laagste prijs voor de kleinverbruikers bereikte eind 2007 ook het hoogste prijspeil sinds de vrijmaking van de energiemarkt. Echter, de gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten lagen eind 2007 onder hun piekwaarde in het begin van 2007.

Alle typeafnemers van elektriciteit konden eind 2007 nog steeds van een aanzienlijk prijsvoordeel genieten door op zoek te gaan naar de laagste prijs op de markt.

Zowel de actieve kleinverbruikers als de kleinverbruikers die op zoek gingen naar de laagste prijs op de markt, betaalden een lagere prijs dan het prijsniveau op 1 juli 2003. Voor de doorsneeafnemers geldt deze conclusie enkel voor de gewogen gemiddelde laagste prijs. Geen enkel type grootverbruiker kon een lagere prijs dan die van 1 juli 2003 verkrijgen.

De gewogen gemiddelde prijs van de standaardleveranciers en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten die de Vlaamse huishoudelijke aardgasafnemers betaalden eind 2007, waren het hoogst sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

Enkel de gezinnen die verwarmen op aardgas die op zoek gingen naar de laagste prijs op de markt, betaalden minder dan een jaar voorheen.

Zowel voor elektriciteit als voor aardgas concludeert de VREG dat de leveranciers zich nog altijd bereid tonen om de energieprijzen te laten dalen naar aanleiding van dalende internationale energieprijzen. Met andere woorden, de leveranciers willen hun concurrentiepositie niet in het gedrang brengen.

De sociale maximumprijzen zijn opnieuw sociaal

In het verleden was het niet voor elke typeafnemer die in aanmerking kwam voor het sociaal tarief voordelig om te opteren voor dit tarief. Echter, met de nieuwe berekening van de sociale maximumprijzen betaalt elke Vlaamse huishoudelijke afnemer die recht heeft op de sociale maximumprijs het minst.

De evolutie van de onderdelen van de prijzen

Zowel voor elektriciteit als voor aardgas zijn de verhoudingen van de verschillende onderdelen in de totale jaarlijkse prijs in januari en december 2007 zeer gelijkaardig. In juli 2007 is er een daling van de

energieprijs in absolute waarden merkbaar, die voor elektriciteit weliswaar veel minder sterk uitgesproken is dan voor aardgas. In absolute bedragen blijven zowel de nettarieven als de heffingen gedurende heel 2007 quasi gelijk, waardoor de VREG besluit dat de leveranciers de daling op de internationale energiemarkten doorrekenen aan hun eindafnemers om zichzelf niet uit de respectievelijke markten te prijzen. Hierdoor ligt de procentuele verdeling van de energieprijs van elektriciteit en van aardgas in juli 2007 lager dan in de maanden januari en december 2007. Automatisch liggen de procentuele verdelingen van de andere onderdelen (nettarieven en heffingen) in juli 2007 hoger dan in januari en december 2007.

5 Hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling

5.1 Evolutie wetgeving in 2007

Op 20 april 2007 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het *Palmoliebesluit*⁶. Het besluit heeft invloed op volgende aspecten van het groenestroomcertificatensysteem:

- Het investeringsvertrouwen van groenestroomproducenten wordt verhoogd door de aanpassing van de aanvraagprocedure voor groenestroomcertificaten naar analogie met de procedure voor warmtekrachtcertificaten. De VREG deelt binnen de twee maanden na een aanvraag mee op welke manier het aantal toe te kennen certificaten zal worden berekend. De aanvrager heeft 3 jaar tijd om de installatie te bouwen zonder dat de aanvraag vervalt;
- Groenestroomcertificaten voor grote installaties (>100 MWh/jaar) worden niet langer toegekend vanaf de eerste dag van de maand waarin de beslissing genomen wordt door de VREG, maar vanaf de datum van het volledige keuringsverslag. Dit betekent concreet dat ook certificaten worden verkregen voor de periode waarin het dossier ter goedkeuring voorligt bij de VREG;
- Er wordt duidelijk vastgelegd wanneer en op welke manier energie gebruikt voor transport en voorbehandeling van brandstoffen en voor andere utiliteitsvoorzieningen in mindering wordt gebracht van de geproduceerde elektriciteit die in aanmerking komt voor groenestroomcertificaten;
- Groenestroomcertificaten toegekend aan nieuwe installaties die hout verbranden zijn niet langer aanvaardbaar voor de certificatenverplichting. Uitzonderingen worden gemaakt voor korte-omloop-hout, afvalhout en hout dat niet gebruikt kan worden als industriële grondstof;
- De kosten voor aansluiting op het elektriciteitsnet van een groenestroominstallatie worden beperkt tot de aansluitkosten die verschuldigd zouden zijn bij de aansluiting op het dichtstbijzijnde punt van het bestaande net op een gegeven spanningsniveau.

Tot voor kort moesten enkel leveranciers die zich aan eindafnemers richten groenestroomcertificaten inleveren voor de quotumverplichting. Er zijn echter bedrijven die geen beroep doen op een leverancier voor de aankoop van energie, maar deze zelf aankopen (bijvoorbeeld op de energiebeurs). Dit is enkel mogelijk voor bedrijven die zelf toegangshouder zijn. Om ervoor te zorgen dat er ook certificaten ingeleverd worden voor deze hoeveelheid elektriciteit, wordt in het decreet van 25 mei 2007 houdende diverse bepalingen inzake milieu, energie en openbare werken, een decreetswijziging opgenomen die stelt dat als er in het toegangsregister van de netbeheerder geen leverancier geregistreerd staat als toegangshouder op het betrokken toegangspunt, de quotumverplichting wordt opgelegd aan de toegangshouder.

In het decreet van 25 mei 2007 worden voordelige aansluitingsvoorwaarden geregeld voor kleinschalige, kwalitatieve WKK-installaties. In het decreet wordt de afstand die begrepen is in het forfaittarief voor aansluiting op het distributienet voor elektriciteit of aardgas verhoogd van, in praktijk, respectievelijk 400 en 500 meter tot 1.000 meter. Daardoor kunnen WKK-projecten die verder van het elektriciteits- en aardgasnet gelegen zijn, toch gerealiseerd worden met financieel haalbare aansluitingskosten.

5.2 Groenestroomcertificaten

5.2.1 Aantal installaties die groenestroomcertificaten ontvangen

Tabel 25 geeft, per technologie, een overzicht van het aantal erkende productie-installaties en het geïnstalleerde vermogen dat op 1 april 2008 voor Vlaamse groenestroomcertificaten in aanmerking kwam. In 2006 was er al een grote stijging van het aantal geïnstalleerde PV-installaties. Deze tendens werd nog versterkt in 2007. Meer dan 2.700 PV-installaties werden in dienst genomen. Daarnaast werden ook 8 biogas- en 5 biomassa-installaties in dienst genomen, evenals 4 windparken. Onderstaande tabellen bevatten enkel de gegevens van de installaties waarvoor de aanvraag tot groenestroomcertificaten al werd goedgekeurd door de VREG. Het is dus mogelijk dat het werkelijke aantal installaties, dat in 2007 in dienst werd genomen, nog hoger zal blijken.

Een overzicht van de geïnstalleerde vermogens is weergegeven in Tabel 26. Het totaal opgestelde groene vermogen bedraagt 614,7 MW.

⁶ het besluit tot wijziging van het besluit van 5 maart 2004 inzake de bevordering van elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen.

Tabel 25: Overzicht van het aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor Vlaamse groenestroomcertificaten, per technologie

TECHNOLOGIE	1985	1988	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	EINDTOTAAL
Biogas - RWZI	1	1	2	1								1	1		2		4	2	15
Biogas - stortgas					1	1	1			1	1	4		2	2		1		14
Biogas - overig			1			1		1			1	1	2	3	6	3	4	6	29
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval												1		3	1	4	2		11
Biomassa uit huishoudelijk afval			4					1			1				1	1			8
Biomassa uit land- of bosbouw								1						1	1	3	9	5	20
Waterkracht					2		1				3			1			5		12
Windenergie op land							1			3	2	7	3	5	5	4	4	4	38
Zonne-energie								2	3	17	23	72	108	103	171	247	417	2.713	3.876
EINDTOTAAL	1	1	7	1	3	2	3	5	3	21	31	86	114	118	189	262	446	2.730	4.023

Tabel 26: Overzicht van het geïnstalleerde vermogen dat in aanmerking komt voor Vlaamse groenestroomcertificaten, per technologie kW

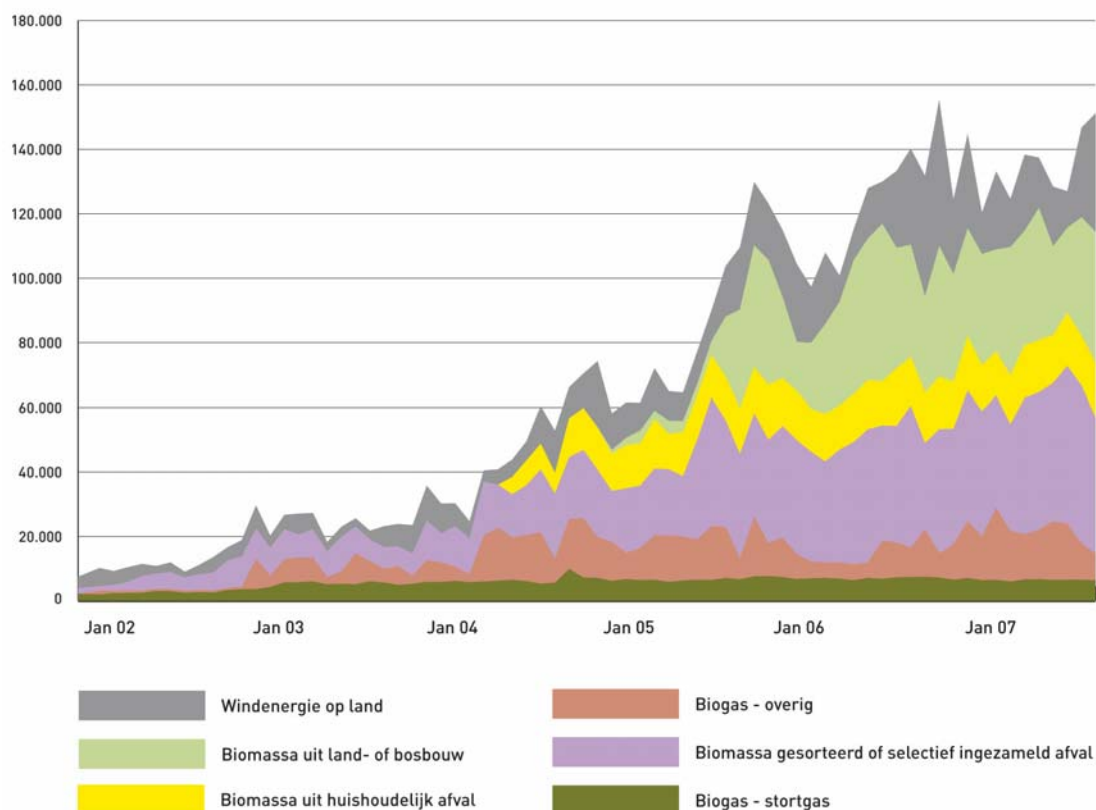
TECHNOLOGIE	1985	1988	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	EINDTOTAAL
Biogas - RWZI	110	275	341	195								312	542		713		1.192	596	4.276
Biogas - stortgas					181	1.244	310			787	9.539	2.010		1.557	2.220		486		18.334
Biogas - overig			560			500		540			2.261	660	480	18.573	3.334	2.651	3.073	8.136	40.768
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval												26.400		48.400	9.000	52.800	36.000		172.600
Biomassa uit huishoudelijk afval			9.100					8.600			11.500				3.500	6.640			39.340
Biomassa uit land- of bosbouw								624						688	80.000	71.993	6.730	5.662	165.697
Waterkracht					418		20				193			12			228		871
Windenergie op land							8.600			3.460	6.000	12.964	4.200	8.916	50.602	23.600	21.003	14.300	153.645
Zonne-energie								2	5	24	43	118	201	215	348	553	2.035	15.658	19.202
EINDTOTAAL	110	275	10.001	195	599	1.744	8.930	9.766	5	4.271	29.536	42.464	5.423	78.362	149.716	158.237	70.747	44.352	614.733

5.2.2 Uitgereikte groenestroomcertificaten

Figuur 21 toont het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per technologie en per productiemaand.

Het aantal groenestroomcertificaten dat maandelijks voor groenestroomproductie wordt uitgereikt, hangt af van verschillende factoren. Duidelijk zichtbaar is de seizoensgebonden productie van de windturbines, die gecorreleerd is met de windsnelheid. In de toekomst zal ook de correlatie met de zonne-instraling aan belang winnen. In 2007 vertegenwoordigde de PV-productie in de zomermaanden een aandeel van maximaal 0,6% van de totale groene productie.

Figuur 21: Toekenning van groenestroomcertificaten per productiemaand sinds 2002

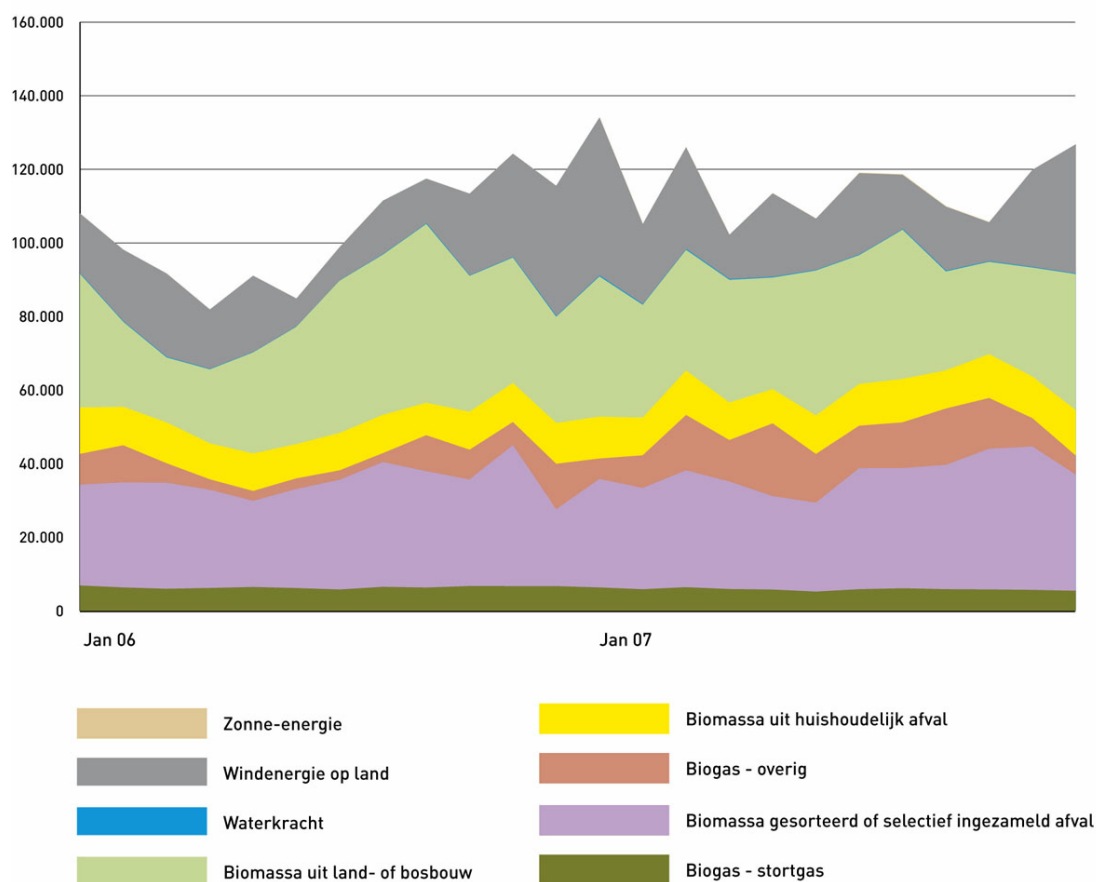

Tabel 27 vermeldt het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per technologie en per productiejaar.

Tabel 27: Toekenning van groenestroomcertificaten per productiejaar sinds 2002

TECHNOLOGIE	2002	2003	2004	2005	2006	2007	EIND-TOTAAL
Biogas - RWZI	1.501	1.833	1.965	2.620	3.472	4.342	15.733
Biogas - stortgas	37.506	62.191	74.897	77.050	81.887	74.926	408.457
Biogas - overig	10.420	69.924	135.233	154.746	101.581	172.435	644.339
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	54.714	96.729	184.049	304.481	424.240	488.284	1.552.497
Biomassa uit huishoudelijk afval			52.464	159.505	180.492	186.602	579.063
Biomassa uit land- of bosbouw				112.443	395.506	421.233	929.182
Waterkracht	1.678	1.863	1.926	2.283	2.079	2.733	12.562
Windenergie op land	44.218	58.946	95.044	154.446	237.749	281.372	871.775
Zonne-energie	5	82	393	715	1.356	5.575	8.126
EINDTOTAAL	150.042	291.568	545.971	968.289	1.428.362	1.637.502	5.021.734

Figuur 22: Aantal toegekende groenestroomcertificaten sinds 2006, die na uitreiking nog bruikbaar waren als garantie van oorsprong

Figuur 22 toont het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten, dat bij uitreiking nog als garantie van oorsprong bruikbaar was. Dit geeft een beeld van de hoeveelheid Vlaamse groene stroom die via de netten vervoerd werd naar de verbruikers.

Tabel 28 lijst deze aantallen op per technologie en per productiejaar.

Tabel 28: Aantal toegekende groenestroomcertificaten sinds 2006, die na uitreiking nog bruikbaar waren als garantie van oorsprong

TECHNOLOGIE	2006	2007	EINDTOTAAL
Biogas - stortgas	76.835	70.353	147.188
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	345.240	375.593	720.833
Biogas - overig	73.709	139.706	213.415
Biomassa uit huishoudelijk afval	124.895	132.794	257.689
Biomassa uit land- of bosbouw	389.883	398.763	788.646
Waterkracht	1.961	2.494	4.455
Windenergie op land	224.057	267.121	491.178
Zonne-energie	12	792	804
EINDTOTAAL	1.236.592	1.387.616	2.624.208

In totaal reikte de VREG voor productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in 2007 1.637.502 groenestroomcertificaten uit. Deze cijfers werden bepaald op datum van 1 april 2008. In bepaalde gevallen kan het voorkomen dat certificaten pas een aantal maanden na de maand van productie kunnen worden aangemaakt. Dit houdt meestal verband met het ontbreken van een meetgegeven of een parameter die noodzakelijk is voor het bepalen van het aantal uit te reiken groenestroomcertificaten.

Dit aantal is opnieuw een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2006. Toch stelt de VREG vast dat het groeiritme afvlakt, en dit ondanks de sterke toename van het aantal installaties. De verklaring hiervoor is dat het gemiddelde vermogen van de nieuwe installaties gevoelig kleiner is dan voorheen. Fundamenteel stelt zich de vraag of het ontbreken van duidelijke langetermijndoelstellingen geen rem zet op nieuwe investeringen. De doelstellingen liggen immers decretaal slechts vast tot 2010 en het bouwen van een grote productie-installatie neemt al snel anderhalf jaar in beslag. Het is daarom niet verwonderlijk dat een aantal kandidaat-investeerders nog wacht met een definitieve beslissing tot investeren tot het kader voor de toekomst in het Vlaams parlement wordt vastgelegd.

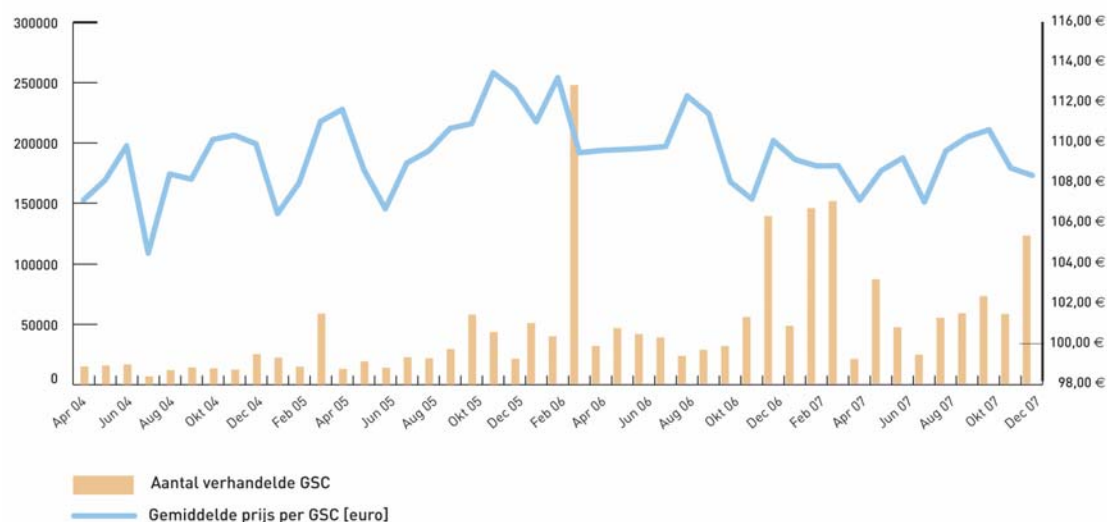
5.2.3 Handel in groenestroomcertificaten

Verkoop tegen marktprijs

Het aantal certificaten dat tegen marktprijs werd verhandeld, steeg in 2007 verder evenredig met het aantal certificaten dat werd uitgereikt (zie figuur 23). De gemiddelde marktprijs bleef relatief stabiel tussen 108 en 110 euro.

Wat het patroon van de verkopen betreft, stelt de VREG vast dat deze verkopen zich meer gelijkmatig beginnen te spreiden over het jaar en dat de traditionele piek in het aantal verhandelde certificaten, net voor de uiterste datum voor de inlevering van certificaten op 31 maart van elk jaar, minder uitgesproken wordt. Dit heeft te maken met het feit dat de garantie van oorsprong, die ook aanwezig is op het certificaat als de stroom op het net wordt gezet, vaak niet door dezelfde marktpartij wordt gebruikt. Aangezien de wetgeving een volgorde oplegt voor het gebruik (eerst de garantie van oorsprong, en vervolgens het quotumcertificaat) en de garanties van oorsprong op maandbasis moeten worden voorgelegd om de groene leveringen te dekken, krijgt de handel in certificaten een meer continu karakter.

Figuur 23: Overzicht van het aantal verhandelde groenestroomcertificaten en de gemiddelde marktprijs in Vlaanderen vanaf april 2004

Verkoop tegen minimumprijs

Het aantal certificaten dat aan de netbeheerders werd verkocht tegen minimumprijs bleef verder toenemen. Al die certificaten werden voor de elektriciteitsproductie uit fotovoltaïsche installaties uitgereikt. Wat de verkoop aan de transmissienetbeheerder Elia tegen een prijs van 150 euro per certificaat betreft, stellen we een afvlakking vast: dit is logisch aangezien de fotovoltaïsche installaties die na 1 januari 2006 in dienst zijn genomen, aan 450 euro kunnen verkocht worden aan de distributienetbeheerder. In totaal werden 3.550 certificaten aan 450€ verkocht in 2007 (tegenover 91 in 2006). Dit aantal zal de komende jaren nog gevoelig toenemen.

5.2.4 Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2008

Het groenestroomquotum werd op 20 februari 2008 door de VREG vastgelegd op 4,90%. Met dit quotum, en uitgaande van de door netbeheerders gerapporteerde leveringscijfers, zou een totaal aantal van 2.084.243 groenestroomcertificaten moeten worden ingediend, exact het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten in 2007. Dit volgt uit de toepassing van het Elektriciteitsdecreet.

De totale hoeveelheid elektriciteit die in 2007 via het distributie- en transmissienet werd geleverd, bedroeg uiteindelijk 48.373.250 MWh, waarvan 42.394.385 MWh onderworpen aan de groenestroomcertificatenverplichting. Na 20 februari 2008 gaven enkele netbeheerders immers nog correcties op hun gerapporteerde cijfers. De VREG besliste om het quotum van 4,90% niet meer te veranderen, zodat het totaal aantal in te leveren certificaten iets verlaagd werd tot 2.076.119.

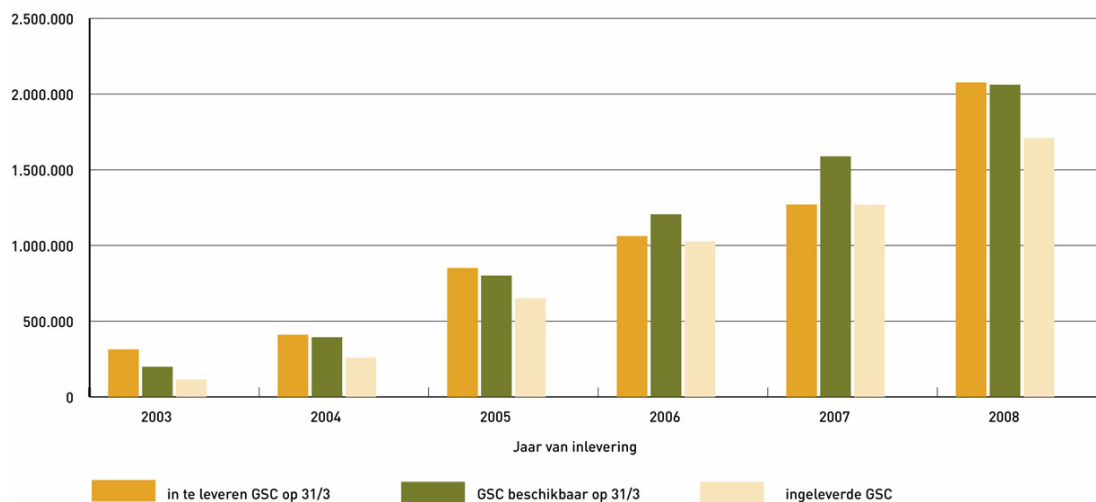
Er waren in totaal 2.061.134 groenestroomcertificaten beschikbaar voor inlevering op 31 maart 2008, zodat er 14.985 certificaten tekort waren om het verhoogde quotum te kunnen halen. Mocht het quotum gelijk gebleven zijn aan 3,75%, zou er een overschot geweest zijn van 471.353 groenestroomcertificaten.

In totaal leverden alle leveranciers (en certificaatplichtige toegangshouders) samen 1.709.845 groenestroomcertificaten in. Eén leverancier leverde elf certificaten te veel in. Zes van de achttien leveranciers (en certificaatplichtige toegangshouders) leverden onvoldoende certificaten in om aan hun quotum te voldoen, wat overeenkomt met een boetebedrag van 45.785.625 euro.

Nadat alle inleveringen gebeurd waren, bleven er nog 351.289 groenestroomcertificaten beschikbaar.

Figuur 24 en Tabel 29 geven een overzicht van de verschillende inleveringsrondes van 2003 tot 2008. Hierop staan het jaarlijks aantal in te leveren groenestroomcertificaten, het op het moment van inlevering beschikbare aantal en het werkelijk aantal ingeleverde groenestroomcertificaten. Bij het aantal in te leveren op 31 maart 2008 is uitgegaan van het verhoogde quotum van 4,9%.

Figuur 24: Overzicht van de inlever rondes van groenestroomcertificaten

Tabel 29: Overzicht van de inlever rondes van groenestroomcertificaten

INLEVERDATUM	In te leveren GSC op 31/3	GSC beschikbaar op 31/3	Ingeleverde GSC	Quotum
31/03/2003	313.192	199.203	115.132	0,80%
31/03/2004	409.959	393.009	259.125	1,20%
31/03/2005	850.960	800.798	650.610	2,00%
31/03/2006	1.061.176	1.206.073	1.025.450	2,50%
31/03/2007	1.269.650	1.587.945	1.268.311	3,00%
31/03/2008	2.076.119	2.061.134	1.709.845	4,90%

5.3 Warmtekrachtkoppeling

5.3.1 Aantal installaties die warmtekrachtcertificaten ontvangen

Tabel 30 geeft een overzicht van het aantal WKK-installaties, per technologie, met datum van indiening (of ingrijpende wijziging) tussen 1 januari 2002 en 31 december 2007. Het betreft dus allemaal installaties die in aanmerking komen voor aanvaardbare warmtekrachtcertificaten in het kader van de certificatenverplichting. In het jaar 2007 werden niet minder dan 37 installaties in dienst genomen (of ingrijpend gewijzigd). Het betreft voor het overgrote deel interne verbrandingsmotoren opgesteld in de tuinbouwsector.

Tabel 30: Overzicht van het aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor Vlaamse warmtekrachtcertificaten (aanvaardbaar), per technologie

TECHNOLOGIE	2002	2003	2004	2005	2006	2007	EINDTOTAAL
Gasturbine met warmte-terugwinning			1			1	2
Interne verbrandingsmotor	1	10	8	12	20	34	85
Steg				1			1
Stirlingmotor						1	1
Tegendrukstoomturbine	1	1	1			1	4
EINDTOTAAL	2	11	10	13	20	37	93

Een overzicht van de geïnstalleerde vermogens is weergegeven in Tabel 31. Het totaal opgesteld elektrisch vermogen van WKK's die in aanmerking komen voor aanvaardbare warmtekrachtcertificaten bedraagt 530 MW.

Tabel 31: Overzicht van het geïnstalleerde vermogen dat in aanmerking komt voor Vlaamse warmtekrachtcertificaten (aanvaardbaar), per technologie kW

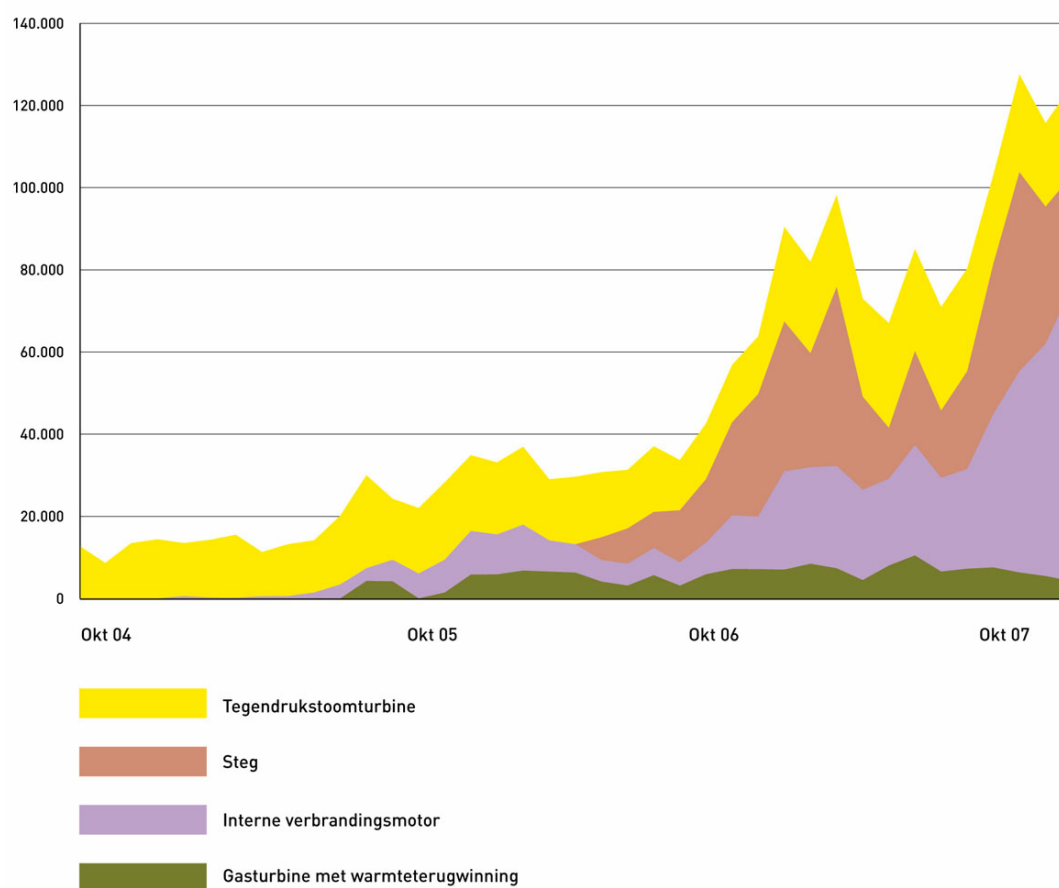
TECHNOLOGIE	2002	2003	2004	2005	2006	2007	EIND-TOTAAL
Gasturbine met warmte-terugwinning			12.000			7.291	19.291
Interne verbrandingsmotor	828	7.698,70	8.511	20.665	30.983,60	44.316	113.002,30
Steg				359.000			359.000
Stirlingmotor						3	3
Tegendrukstoomturbine	20.000	11.000	4.130			3.716	38.846
EINDTOTAAL	20.828	18.698,70	24.641	379.665	30.983,60	55.326	530.142,30

Naast deze 93 installaties zijn er nog 4 andere die warmtekrachtcertificaten krijgen toegekend voor de gerealiseerde warmtekrachtbesparing. Deze certificaten zijn echter niet aanvaardbaar in het kader van de certificatenverplichting, omdat de installaties in dienst zijn genomen voor 2002, en sindsdien niet meer ingrijpend zijn gewijzigd.

5.3.2 Uitgereikte warmtekrachtcertificaten

Het aantal warmtekrachtcertificaten dat werd uitgereikt en aanvaardbaar is voor de certificatenverplichting, wordt in Figuur 25 en in Tabel 32 getoond. In totaal werden 1.117.855 aanvaardbare warmtekrachtcertificaten uitgereikt voor de gerealiseerde warmtekrachtbesparing in 2007. Dat aantal bedraagt meer dan het dubbele dan in 2006, maar blijft toch nog onder de gestelde doelstelling van 2,96 % van de totale elektriciteitslevering in 2007. Op te merken valt dat de toename vooral een gevolg is van de warmtekrachtbesparing gerealiseerd door interne verbrandingsmotoren.

Figuur 25: Aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten (aanvaardbaar voor quotum) sinds oktober 2004

Tabel 32: Aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten (aanvaardbaar voor quotum) sinds oktober 2004

TECHNOLOGIE	2004	2005	2006	2007	EINDTOTAAL
Gasturbine met warmteterugwinning		14.991	67.467	83.048	165.506
Interne verbrandingsmotor		29.332	102.324	403.420	535.076
Steg			103.597	351.573	455.170
Tegendrukstoomturbine	34.712	181.820	186.162	279.814	682.508
EINDTOTAAL	34.712	226.143	459.550	1.117.855	1.838.260

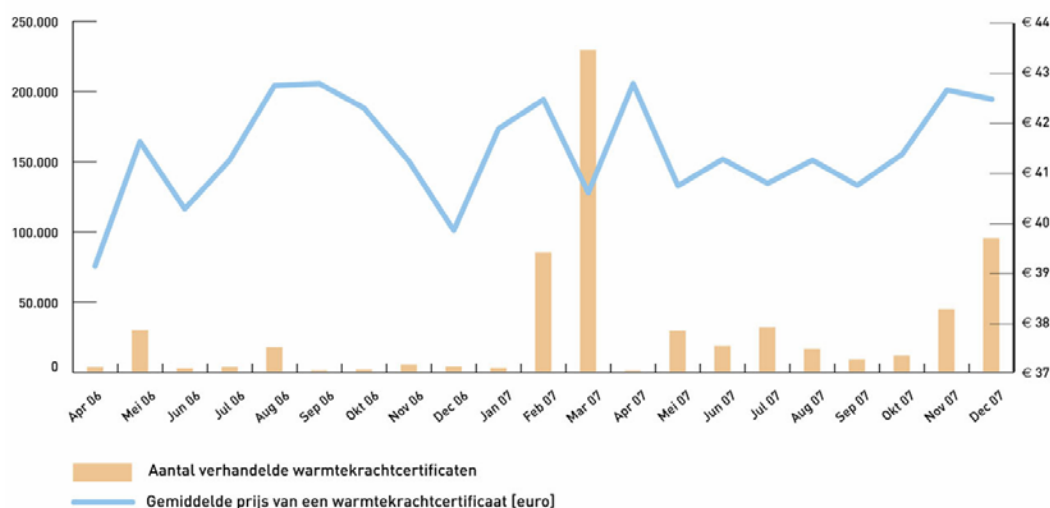
De VREG startte in 2007 met het uitreiken van garanties van oorsprong voor kwalitatieve WKK-stroom. In totaal kregen 232.895 warmtekrachtcertificaten een niet verbruikte garantie van oorsprong, die aantoont dat de stroom op het net werd geïnjecteerd.

5.3.3 Handel in warmtekrachtcertificaten

Figuur 26 toont het aantal verhandelde warmtekrachtcertificaten, en de gemiddelde prijs vanaf april 2006. Sindsdien is de boete vastgelegd op 45 euro per ontbrekend warmtekrachtcertificaat. De marktprijs in 2007 was stabiel en bedroeg ongeveer 41 euro.

Gezien de relatief hoge marktprijs werden er in 2007 geen warmtekrachtcertificaten aan distributienetbeheerders verkocht tegen de vastgelegde minimumprijs van 27 euro per certificaat. Die minimumprijs geldt voor installaties die na 30 juni 2006 op het distributienet zijn aangesloten.

Figuur 26: Overzicht van het aantal verhandelde warmtekrachtcertificaten en de gemiddelde marktprijs in Vlaanderen vanaf april 2006

Sinds 2007 worden ook garanties van oorsprong gekoppeld aan de warmtekrachtcertificaten. Er is echter nog geen leverancier die op basis hiervan een specifiek product heeft ontwikkeld. In tegenstelling tot de handel in groenestroomcertificaten verloopt de handel in warmtekrachtcertificaten niet als een doorlopende handel, maar eerder toegespitst naar het moment van de inlevering toe.

5.3.4 Inlevering van warmtekrachtcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2008

De warmtekrachtcertificatenverplichting wijkt op drie vlakken af van de groenestroomcertificatenverplichting:

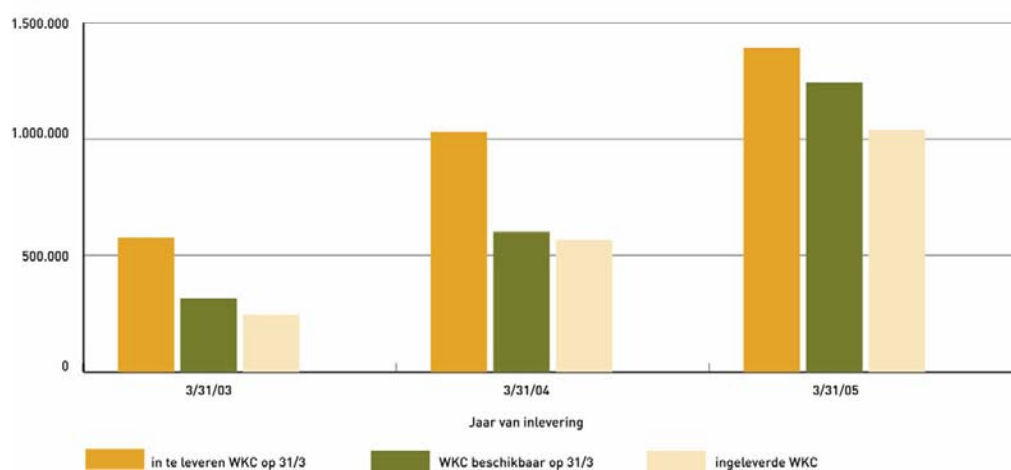
- Er is geen vrijstelling voor leveringen aan grote afnemers;
- Er is geen automatische verhoging van het quotum in het geval het aantal uitgereikte certificaten de doelstelling zou overschrijden;
- Er is enkel een verplichting voor de leveranciers.

Het aantal in te leveren warmtekrachtcertificaten voor 31 maart 2008 bedroeg in totaal 1.393.948. Er waren in totaal 1.244.052 warmtekrachtcertificaten beschikbaar voor inlevering op 31 maart 2008, zodat er 149.896 certificaten te kort waren om het quotum te kunnen halen. In totaal leverden alle leveranciers samen 1.040.753 warmtekrachtcertificaten in. Twee leveranciers voldeden niet aan hun volledige quotumplicht, en leverden in totaal 353.195 warmtekrachtcertificaten te weinig in, wat overeenkomt met een boetebedrag van 15.893.775 euro.

Nadat alle inleveringen gebeurd waren, bleven er nog 203.299 warmtekrachtcertificaten beschikbaar.

Figuur 27 en Tabel 33 geven een overzicht van de verschillende inleveringsrondes van 2006 tot 2008. Hierop staan het jaarlijks aantal in te leveren warmtekrachtcertificaten, het op het moment van inlevering beschikbare aantal en het werkelijk aantal ingeleverde warmtekrachtcertificaten. Uit deze voorstelling blijkt duidelijk dat de achterstand ten opzichte van de doelstelling het voorbije jaar gevoelig werd verkleind.

Figuur 27: Overzicht van de inleveringsrondes van warmtekrachtcertificaten

Tabel 33: Overzicht van de inleveringsrondes van warmtekrachtcertificaten

INLEVERDATUM	In te leveren WKC op 31/3	WKC beschikbaar op 31/3	Ingeleverde WKC	Quotum
31/03/2006	575.209	316.293	246.196	1,19%
31/03/2007	1.032.004	601.964	566.191	2,16%
31/03/2008	1.392.594	1.242.698	1.039.399	2,96%

BIJLAGEN

Bijlage 1: Methodologie van het onderzoek van de prijzen

De vergelijkingen worden gemaakt aan de hand van een aantal typecategorieën van eindafnemers (zie Bijlage 2). De VREG gebruikt ook de totale jaarlijkse kostprijs voor een bepaald type eindafnemer. Deze prijs omvat alle relevante elementen (energieprijs, nettarieven en heffingen). Wanneer een contract prijzen bevat die automatisch kunnen worden geïndexeerd, heeft de VREG steeds het gebruik van de meest recente, maandelijkse index verplicht. Enkel op deze manier kunnen we de vergelijkbaarheid van de verschillende producten garanderen. Sinds 1 juli 2006 zijn alle leveranciers, conform de afspraken van het akkoord tussen energieleveranciers voor de bescherming van de consument, ook verplicht om deze maandelijkse parameters te gebruiken op hun offertes.

Kortingen niet inbegrepen

Het feit dat de prijsinformatie gebruikt voor dit rapport afkomstig is van de leveranciers en door hen gerapporteerd werd in het kader van de leveranciersvergelijking op de VREG-website, betekent ook dat in de prijzen geen rekening gehouden wordt met commerciële kortingen, zoals een korting voor betaling via domiciliëring of een welkomstkorting voor nieuwe klanten. Deze – door een aantal leveranciers gehanteerde - kortingen kunnen de in de studie berekende prijsniveaus in de praktijk nog lichtjes lager doen uitvallen.

Gewogen prijzen

Om de representativiteit van de berekende prijzen te verhogen, past de VREG wegingen toe: Enerzijds laten we het **relatieve belang van het netgebied** meewegen in de gemiddelde prijzen. Zo weegt de jaarlijkse kostprijs in een netgebied met een groot aantal huishoudelijke toegangspunten zwaarder door in het gemiddelde dan de jaarlijkse kostprijs in een netgebied met een klein aantal huishoudelijke toegangspunten. Daarnaast wordt het **marktaandeel van de leverancier bij huishoudelijke afnemers** gebruikt om de weging tussen de prijzen van de leveranciers onderling te bepalen.

Wanneer beide wegingen vervolgens worden gecombineerd, krijgen we een gewogen gemiddelde prijs die zeer representatief is voor de prijs die de gezinnen in Vlaanderen betalen. De diversiteit die bestaat in de Vlaamse energiemarkt speelt hierdoor geen vertekende rol, terwijl bij de berekeningen nog steeds alle relevante informatie verwerkt wordt, in tegenstelling tot een op een steekproef gebaseerd onderzoek.

Deze methodiek wordt duidelijker aan de hand van het volgende voorbeeld. Voor de eenvoud gaan we uit van een situatie met twee leveranciers die in twee netgebieden leveren.

		Leverancier 1	Leverancier 2	
Netgebied 1	Marktaandeel	10,00%	90,00%	
25,00%	Prijs	100,00 euro	150,00 euro	145,00 euro
Netgebied 2	Marktaandeel	20,00%	80,00%	
75,00%	Prijs	120,00 euro	180,00 euro	168,00 euro
		115,00 euro	172,50 euro	162,25 euro

$$(100 \cdot 0,1 + 150 \cdot 0,9) / (0,1 + 0,9) = 145$$

$$(100 \cdot 0,25 + 120 \cdot 0,75) / (0,25 + 0,75) = 115$$

Gemiddelde van leverancier 1 en 2, gewogen ten aanzien van hun respectievelijk marktaandeel en ten aanzien van de grootte van de netgebieden: $(145 \cdot 0,25 + 168 \cdot 0,75) / (0,25 + 0,75) = 162,25$

Gratis elektriciteit verrekend

Voor de berekening van de jaarlijkse elektriciteitsprijzen van de verschillende leveranciers, houdt de VREG rekening met de gratis hoeveelheid elektriciteit waarop elk gezin in Vlaanderen recht heeft. Deze hoeveelheid wordt verrekend als een korting op de prijzen die de leveranciers hebben bezorgd aan de VREG voor de leveranciersvergelijking op de website. De korting wordt berekend door het aantal gratis kWh te vermenigvuldigen met de prijs die door de federale minister van Economie wordt vastgelegd. Voor 2007 bedraagt deze 17,60 c€/kWh inclusief btw. Aangezien het aantal gratis kWh afhangt van het aantal gezinsleden, maakt de VREG (enkel voor de analyse in dit rapport en niet voor de leveranciersvergelijking op de VREG-website) de volgende assumpties voor de berekening van de jaarlijkse kostprijs per typecategorie:

Categorie Da:	1 gezinslid	→	200 kWh gratis	→	korting van € 35,20 in 2007
Categorie Db:	2 gezinsleden	→	300 kWh gratis	→	korting van € 52,80 in 2007
Categorie Dc:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 70,40 in 2007
Categorie Dc1:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 70,40 in 2007
Categorie Dd:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 88,00 in 2007
Categorie De:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 88,00 in 2007
Categorie De1:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 88,00 in 2007

Bijlage 2: Overzicht van de typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

Voor de vergelijkingen in dit rapport worden verschillende typecategorieën gebruikt. Deze tabel geeft een overzicht van de typecategorieën en hun verbruik per tariefperiode voor elektriciteit. In de kolommen 'Vóór' staat telkens het jaarverbruik per tarief vóór de invoering van het weekendtarief (1 januari 2007) en in de kolommen 'Na' staat telkens het jaarverbruik per tarief vanaf de invoering van het weekendtarief. De invoering van het weekendtarief had enkel invloed op typecategorieën Dc, Dd en De.

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (in kWh)		Jaarverbruik nachttarief (in kWh)		Jaarverbruik nachttarief (in kWh)		uitsluitend
	Vóór	Na	Vóór	Na	Vóór	Na	
Da	600	600	0	0	0	0	
Db	1.200	1.200	0	0	0	0	
Dc (*)	2.200	1.600	1.300	1.900	0	0	
Dc1	3.500	3.500	0	0	0	0	
Dd	5.000	3.600	2.500	3.900	0	0	
De	5.000	3.600	2.500	3.900	12.500	12.500	
De1	7.500	7.500	0	0	12.500	12.500	

(*) Dit verbruik komt overeen met het elektriciteitsverbruik van een doorsnee gezin.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de typecategorieën voor aardgas:

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (in kWh)	
D1	2.326	
D2	4.652	Koken en warm water
D3 (*)	23.260	
D3b	34.890	Verwarming en ander gebruik

(*) Dit verbruik komt overeen met het aardgasverbruik van een doorsnee gezin dat verwarmt op aardgas

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | 1000 Brussel
tel: 02 553 13 53 fax: 02 553 13 50
info@vreg.be | www.vreg.be